

Ensiapua! Ruotsin kielioppi harjoituksineen sosiaali- ja terveysalalle

Tolonen Anja

29.4.2015 ::

Ensiapua! Ruotsin kielioppi harjoituksineen sosiaali- ja terveysalalle on vastaus sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden toiveeseen saada helppokäyttöinen kielioppi ruotsin kielen sanaston ja rakenteiden kertaamista varten. Oppimateriaali sisältää kolme osaa: sanastotaso, lausetaso ja harjoitukset.

Lukijalle

Ensiapua! Ruotsin kieliopissa on kolme osaa: sanastotaso, lausetaso ja harjoitukset. Kielten sanasto jaetaan eri sanaluokkiin, joista ensimmäiseksi esitellään nominit: substantiivit, adjektiivit, numeraalit ja pronominit.

Ruotsin kielen substantiivit taipuvat viidessä eri deklinaatiossa. Eri deklinaatioihin kuuluvat substantiivit on helppo oppia taivutuksineen, sillä säännöt ovat johdonmukaiset.

Substantiivien taivutuksen osaaminen on edellytys substantiivin ja adjektiivin kongruenssin hallinnalle: adjektiiveja käytetään niin substantiivin edessä adjektiiviattribuuttina kuin lauseen predikatiivinakin. Ruotsin kielessä adjektiivit liittyvät kiinteästi substantiiveihin noudattamalla niiden sukua (en tai ett) ja lukua eli yksikköä tai monikkoa.

Nominien jälkeen tulevat verbit. Ruotsin kielen verbit jaetaan neljään eri konjugaatioon. Eri konjugaatioihin kuuluvat verbit taipuvat eri tavalla eri aikamuodoissa. Verbejä koskevat taivutussäännöt on myös helppo oppia johdonmukaisten sääntöjen avulla. Aikamuotojen lisäksi esitellään verbeihin liittyvät tapaluokat sekä pääluokat: aktiivi ja passiivi.

Sanastotason viimeinen ryhmä on partikkelit. Partikkeleihin kuuluvista sanoista tärkeimmät ovat prepositiot, jotka ovat tyypillisiä ruotsin kielelle. Prepositioilla ilmaistaan aikaa tai paikkaa, mutta ennen kaikkea niitä käytetään vastaamaan suomen kielen sijamuotoja. Tällöin prepositiot liittyvät substantiiveihin, adjektiiveihin ja verbeihin. Teoksessa on listattu yleisimmät prepositiot suomenkielisine vastineineen ja esimerkkejä niiden käytöstä. Oikean preposition valinta on opeteltava ulkoa.

Partikkeleihin kuuluvat myös alistus- ja rinnastuskonjunktiot. Alistuskonjunktiot aloittavat sivulauseen, rinnastuskonjunktiot taas rinnastavat kahta samanarvoista lausetta.

Lausetasolla esitellään aluksi lyhyesti yhden lauseen virkkeet eli väite-, kysymys- ja käskylauseet sekä niiden sanajärjestys. Näiden jälkeen käsitellään kahden lauseen virkkeistä sivulauseetta ja sen sanajärjestystä.

Ensiapua! oppimateriaaliin kuuluu myös harjoitusosa. Harjoituksista suurin osa perustuu dialogiin. Dialogit ovat rinnakkain sekä suomeksi että ruotsiksi ja ne on tarkoitettu suullista pariharjoitusta varten.

Lopussa on lyhyt kuvaus kielioppitermeistä.

Oulussa 29.4.2015

© Anja Tolonen / Elitgruppen

1 Substantiivit

Substantiivit eli nimisanat ovat esineiden (pöytä), asioiden (terveys) tai yksilöiden (asiakas) nimiä.

Ruotsin kielen substantiiveilla on sekä suku (**en** tai **ett**) että luku (**yksikkö ja monikko**). Aine- ja abstraktisanoilla (vesi, hyvinvointi) on vain yksikkö.

Suurin osa substantiiveista on **en**-sukuisia, loput **ett**-sukuisia. Substantiivit jaetaan **viiteen taivutusluokkaan eli deklinaatioon** (1-5) monikon päätteen perusteella (**-or, -ar, -er, -n, -**).

Substantiivien taivutus:

1. deklinaatioon kuuluvat kaikki en-sukuiset substantiivit, jotka päättyvät **a-kirjaimen**.
2. deklinaatioon kuuluvat kaikki en-sukuiset, jotka päättyvät **e-kirjaimen** tai **-ing-päätteeseen**.
3. deklinaatioon kuuluu sekä en- että ett-sukuisia sanoja. Ett-sukuiset sanat ovat usein muista kielistä lainattuja sanoja (ett laboratorium, laboratoriet, laboratorier, laboratoriena).
4. deklinaatioon kuuluvat kaikki ett-sukuiset vokaaliin (i, e, ä, y, ö, u, o, a) **päättyvät** substantiivit.
5. deklinaatioon kuuluvat kaikki ett-sukuiset substantiivit, jotka **päättyvät konsonanttiiin** (k, p, t, g, b, d, h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, v). Lisäksi tähän kuuluvat sellaiset en-sukuiset henkilöä tarkoittavat substantiivit, jotka **loppuvat -are, -er tai -ande -päätteeseen** (en sjukskötare /en optiker/en studerande).

1.1 Deklinaatiot

Deklinaatio	Yksikkö Epämääräinen muoto	Yksikkö Määräinen muoto	Monikko Epämääräinen muoto	Monikko Määräinen muoto
1. -or	en flicka	flickan	flickor	flickorna
2. -ar	en pojke en tidning	pojken tidningen	pojkar tidningar	pojarna tidningarna
3. -er	en film ett laboratorium	filmen laboratoriet	filmer laboratorier	filmerna laboratorierna
4. -n	ett arbete	arbetet	arbeten	arbetena
5. -	ett jobb en sjukskötare en optiker en studerande	jobbet sjukskötaren optikern studeranden	jobb sjukskötare optiker studerande	jobben sjukskötarna optikerna studerandena

1.2 Epämääräinen muoto

Substantiivin epämääräistä muotoa käytetään silloin kun:

1. Asiasta puhutaan ensimmäistä kertaa. Asia on kuulijalle tai lukijalle uusi ja tuntematon. Suomen kielessä voidaan substantiivin eteen lisätä: yksi, eräs, joku, jokin tai mikään.

Min morfar bor med sin fru i en fin tvåa i ett höghus i centrum.

Isoisäni asuu vaimonsa kanssa hienossa kaksiossa yhdessä keskustan kerrostalossa.

2. Substantiivi edustaa koko lajia.

En sjukskötare kan jobba på olika avdelningar vid ett sjukhus.

Sairaanhoitaja voi työskennellä sairaalan eri osastoilla.

3. Sitä käytetään vertauksessa (kuin).

Min syster är som en mamma för sina fosterbarn.

Sisareni on kuin äiti kasvatuslapsilleen.

4. Substantiivi on välittömästi relatiivilauseen edessä.

Min syster är en kvinna som skulle vilja ha många barn.

Sisareni on sellainen nainen, joka haluaisi monta lasta.

Substantiivia käytetään epämääräisessä muodossa ilman artikkelia kun se:

1. **on aine- tai abstraktisana**

Glöm inte att dricka **vatten** om du har tränat!

Älä unohda jouda **vettä**, jos olet treenannut!

2. **ilmaisee, että joku on jotakin (ammatti) tai jostakin tulee jotakin (ammatti)**

Jag är närsvårdare till mitt yrke men snart blir jag socionom.

Olen lähihoitaja ammatiltani, mutta pian **minusta tulee sosionomi**.

3. **ilmaisee henkilön kansallisuuden, uskonnon, poliittisen tai muun vakaumuksen**

Jag är finländare. Jag är också vegetarian.

Olen suomalainen. Olen myös kasvissyöjä.

4. **vastaa suomen partitiivia (-na/-nä)**

Som socionom kan jag jobba på många olika områden.

Sosionomina voin työskennellä monella eri alalla.

5. **esiintyy luettelossa tai rinnastuksessa**

Glöm inte stencil, ordbok, penna och gummi!

Älä unohda opintomonistetta, sanakirjaa, kynää ja kumia!

1.3 Määräinen muoto

1. Substantiivin määräistä muotoa käytetään silloin kun asiasta puhutaan toistamiseen tai se onennestään tuttu.

Min morfar bor med sin fru i en fin villa. Villan är ganska ny.

Isoisäni asuu vaimonsa kanssa hienossa omakotitalossa. Omakotitalo on melko uusi.

2. Substantiivi edustaa koko lajia.

Sjukskötaren kan jobba på olika avdelningar vid ett sjukhus.

Sairaanhoitaja voi työskennellä sairaalan eri osastoilla.

3. Asia on yleisesti tunnettu.

Solen skiner hela dagen på gården.

Aurinko paistaa koko päivän pihalle.

4. Asia on tietyssä tilanteessa kaikille tuttu.

Både patienterna och vårdpersonalen ska informeras om vaccinet.

Sekä potilaat että hoitohenkilökunta saavat tietoa rokotteesta.

5. Substantiivi on prepositiorakenteen edellä.

Åldringsvården i Finland diskuteras flitigt.

Suomen vanhustenhuollosta keskustellaan ahkerasti.

6. Substantiivi on lauseen subjekti.

Arbetslösheten bland unga är hög.

Nuorisotyöttömyys on korkea.

7. Substantiivi on kehonosa.

Den skadade flickan var blek i ansiktet och skakade på benen.

Vammautunut tyttö oli kalpea kasvoiltaan ja hänen jalkansa tärisivät.

8. Substantiivi on vaate.

Flickan hade tappat ylletröjan.

Tyttö oli hukannut villatakkinsa.

2 Adjektiivit

Adjektiivit eli laatusanat ilmaisevat asian tai esineen laatua. Ne vastaavat kysymykseen millainen jokin on.

Ruotsin kielessä adjektiiveilla on kolme muotoa: **perusmuoto**, **t-muoto** ja **a-muoto**. Perusmuotoa käytetään en-sukuisten substantiivien kanssa, t-muotoa ett-sukuisten substantiivien kanssa ja a-muotoa yksikön määräisessä muodossa sekä monikossa, niin epämääräisessä kuin määräisessä muodossa.

Perusmuoto En-sukuisen substantiivin edessä	t-muoto Ett-sukuisen substantiivin edessä	a-muoto Monikossa olevan substantiivin edessä (epämääräinen muoto)
en fin lägenhet hieno huoneisto	ett fint hus hieno talo	fina lägenheter / fina hus hienoja huoneistoja / taloja
		Määräisessä muodossa olevan substantiivin edessä (yksikössä ja monikossa)
		den fina lägenheten hieno huoneisto de fina lägenheterna hienot huoneistot det fina huset hieno talo de fina husen hienot talot

Adjektiivin a-muotoa käytetään myös:

1. Genetiivin jälkeen. Substantiivi on tällöin epämääräisessä muodossa!

farfars nya lägenhet
isoisän uusi huoneisto

2. Possessiivipronominin jälkeen. Huomaa, että substantiivi on epämääräisessä muodossa!

En-sukuisen substantiivin edessä	Ett-sukuisen substantiivin edessä	Monikossa olevan substantiivin edessä
<u>min</u> nya lägenhet uusi huoneist <u>oni</u>	<u>mitt</u> nya hus uusi tal <u>oni</u>	<u>mina</u> nya lägenheter / <u>mina</u> nya hus uudet huoneist <u>oni</u> / uudet tal <u>oni</u>

3. Persoonapronominen genetiivimuodon (hans / hennes / deras) jälkeen. Substantiivi on epämääräisessä muodossa!

hans / hennes nya lägenhet
hänen uusi huoneistonsa

deras nya lägenhet
heidän uusi huoneistonsa

4. Demonstratiivipronominin (den här / denna, det här / detta, de här / dessa) jälkeen. Den här / det här / de här -pronominien jälkeen substantiivi on määräisessä muodossa, mutta denna / detta / dessa -pronominien jälkeen epämääräisessä muodossa.

En-sukuisen substantiivin edessä	Ett-sukuisen substantiivin edessä	Monikossa olevan substantiivin edessä
den här nya lägenheten <u>denna</u> nya lägenhet <u>tämä</u> uusi huoneisto	den här nya huset <u>detta</u> nya hus <u>tämä</u> uusi talo	de här nya lägenheterna <u>dessa</u> nya lägenheter <u>nämä</u> uudet huoneistot

5. Superlatiivissa olevan adjektiivin jälkeen.

den största lägenheten
suurin huoneisto
(stor, större, störst)

Sama sääntö pätee myös silloin kun adjektiivi on lauseessa predikatiivina. Predikatiivi liittyy olla (vara) ja tulla joksikin (bli) -verbeihin:

Perusmuoto	t-muoto	a-muoto
Lägenheten är <u>fin</u> . Huoneisto on hieno.	Huset är <u>fin</u> t. Talo on hieno.	Lägenheterna är <u>fin</u> a. / Husen är <u>fin</u> a. Huoneistot ovat hienoja. / Talot ovat hienoja.

Ruotsin kielessä on myös adjektiiveja, jotka eivät taivu. Esimerkiksi:

medelålders: en medelålders kvinna stackars: ett stackars barn bra: en bra sak	keski-ikäinen: keski-ikäinen nainen raukka: lapsi raukka hyvä: hyvä asia
--	--

Huomaa adjektiivin "pieni" taivutus:

liten, litet, lilla (a-muoto), små (monikko)

Yksikkö Epämääräinen muoto	Yksikkö Määräinen muoto	Monikko Epämääräinen muoto	Monikko Määräinen muoto
en liten flicka (eräs) pieni tyttö	den lilla flickan pieni tyttö	små flickor pieniä tyttöjä	de små flickorna (kaikki) pienet tytöt
ett litet barn (eräs) pieni lapsi	det lilla barnet pieni lapsi	små barn pieniä lapsia	de små barnen pienet lapset

2.1 Adjektiivin vertailu

Adjektiiveilla on kolme vertailumuotoa: positiivi, komparatiivi ja superlatiivi.

Positiivi perusmuoto / t-muoto / a-muoto	Komparatiivi -are	Superlatiivi -(a)st
fin, fint, fina hieno bra hyvä	fin <u>are</u> hienom <u>pi</u> bättr <u>e</u> paremp <u>i</u>	fin <u>ast</u> hienoi <u>n</u> den / det / de -ste <u>den / det / de</u> bästa paras
intressant, intressant, intressanta mielenkiintoinen	mera + positiivi mera intressant mielenkiintoisempi	mest + positiivi <u>mest intressant</u> mielenkiintoisin den/det/de mest -e/-a <u>den / det / de mest</u> intressanta mielenkiintoisin

Positiivi on perusaste, jossa verrattavana olevat asiat ovat samanarvoisia.

Farfar är lika gammal som morfar.
Isän isä on yhtä vanha kuin äidin isä.

Komparatiivilla verrataan kahta asiaa toisiinsa. Toinen näistä verrattavista asioista on ominaisuudeltaan enemmän kuin toinen. Komparatiivi muodostetaan siten, että adjektiivin positiiviin lisätään päätte **-are**.

Lägenheten är finare än deras gamla hus.
Huoneisto on hienempi kuin heidän vanha talonsa.

Superlatiivi on ylin aste, joka ilmaisee ominaisuuden suurinta määrää. Superlatiivi muodostetaan siten, että adjektiivin perusmuotoon lisätään päätte **-ast**.

Farfar har flera lägenheter i ett höghus.
Isoisällä on useita huoneistoja kerrostalossa.

Vilken av dem är **finast**?
Mikä niistä on **hienoin**?

Trean är **den finaste lägenheten**, tycker jag.
Kolmio on **hienoin huoneisto** minun mielestäni.

Superlatiivi (finast) on adjektiiviattribuuttina substantiivin edessä. Tämän vuoksi se on määräisessä muodossa (den finaste lägenheten).

Jos adjektiivin päätte on -e, -ad, -en tai -isk, käytetään komparatiivissa mera-rakennetta, superlatiivissa mest-rakennetta:

Morfar är **mera intresserad** av egenvård **än** mormor.
Pappa on **kiinnostuneempi** itsehoidosta **kuin** mummo.

Mormor är **mest intresserad** av olika terapier.
Mummo on **eniten kiinnostunut** erilaisista terapioidista.

3 Numeraalit eli lukusanat

Numeraalit ilmaisevat lukua ja määrää. Numeraaleja on kahta tyyppiä: peruslukusanat (nolla, yksi, kaksi, tuhat) sekä järjestyslukusanat (ensimmäinen, toinen, tuhannes).

Perusluvut	Järjestysluvut
1 = en, ett	1a = första
2 = två	2a = andra
3 = tre	3e = tredje
4 = fyra	4e = fjärde
5 = fem	5e = femte
6 = sex	6e = sjätte
7 = sju	7e = sjunde
8 = åtta	8e = åttonde
9 = nio	9e = nionde
10 = tio	10e = tionde
11 = elva	11e = elfte
12 = tolv	12e = tolfte
13 = tretton	13e = trettonde
14 = fjorton	14e = fjortonde
15 = femton	15e = femtonde
16 = sexton	16e = sextonde
17 = sjutton	17e = sjuttonde
18 = arton	18e = artonde
19 = nitton	19e = nittonde
20 = tjugo	20e = tjugonde
30 = trettio	30e = trettionde
40 = fyrtio	40e = fjortonde
50 = femtio	50e = femtionde
60 = sextio	60e = sextionde
70 = sjuttio	70e = sjuttionde
80 = åttio	80e = åttionde
100 = (ett) hundra	100e = etthundra
200 = två hundra	200e = tvåhundra
1000 = tusen	1000e = tusende
tiotal människor	kymmeniä ihmisiä
hundredals människor	satoja ihmisiä
tusentals människor	tuhansia ihmisiä

Jag har en syster och tre bröder.

Minulla on yksi sisko ja kolme veljeä.

Lukusanan kaksi ja sitä suuremman luvun jälkeinen substantiivi on monikossa.

Hurdant var det första studieåret?

Millainen ensimmäinen opiskeluvuosi oli?

Järjestysluvun jälkeen sekä substantiivi että sitä edeltävä adjektiivi on määräisessä muodossa.

Kellonajat

Vad är klockan? Klockan är:

8 åtta	kahdeksan	8:00 åtta noll noll	kahdeksan nolla nolla
8:15 kvart över åtta	vartin yli kahdeksan	8:15 åtta och femton	kahdeksan viisitoista
8:30 halv nio	puoli yhdeksän	8:30 åtta och trettio	kahdeksan kolmekymmentä
8:45 kvart i nio	varttia vaille yhdeksän	8:45 åtta och fyrtiofem	kahdeksan neljäkymmentäviisi

Vilken dag är det idag?

Det är lördag, den 13 april 2013. (den trettonde april tjugohundra tretton)

On lauantai, 13. huhtikuuta 2013.

Var bor du?

Jag bor på Majistersvägen 2 A 6. Jag har en tvåa. Jag bor en trappa upp.

Asun Maisterintie 4 A 3:ssa. Minulla on kaksio. Asun toisessa kerroksessa.

När är du född?

Jag är född den 20 juni 1984. Jag är född den tjugonde i sjätte 1984.

Olen syntynyt 20. kesäkuuta 1984. Olen syntynyt kahdeskymmenes kuudetta 1984.

4 Pronominit

Pronominit ovat asemananoja, joita käytetään substantiivin ja adjektiivin asemasta.

Pronominit jaetaan yleensä seuraavasti:

1. Persoonapronominit: minä, sinä, hän, me, te, he.
2. Demonstratiivipronominit: tämä, tuo, se, nämä, nuo, ne.
3. Interrogatiivipronominit: kuka, mikä, kumpi, kumpainen.
4. Relatiivipronominit: joka, mikä, jotka, mitkä.
5. Indefiniittipronominit: joka, jokainen, joku, jompikumpi, jokin, kukin, mikin, kumpikin, kumpainenkin, kukaan, kenkään, mikään, kumpikaan, kumpainenkaan, eräs, muuan, itse, kaikki, molemmat, moni, muu, muutama, toinen, sama, ainoa, usea, harva, koko.
6. Refleksiivipronomini: itse (Hän loukkasi itsensä kaatuessaan.).
7. Resiprookkipronomini: toinen (toinen toistaan).

4.1 Persoonapronominit

Perusmuoto (kuka? mikä?)	Possessiivimuoto (kenen?)	Objektimuoto (ketä? mitä? kenelle? mille?)	Genetiivi (kenen?)
jag minä	min, mitt, mina -ni	mig minut / minua	
du sinä	din, ditt, dina -si	dig sinut / sinua	
han / hon hän	sin, sitt, sina -nsa / -nsä	honom / henne häntä	hans / hennes hänen
vi me	vår, vårt, våra -mme	oss meidät / meitä	
ni te	er, ert, era -nne	er teidät / teitä	
de / dom he	sin, sitt, sina -nsa / -nsä	dem heidät / heitä	deras heidän

Persoonapronominien **perusmuotoa** käytetään lauseen subjektina.

Jag studerar vid yrkeshögskola.
Minä opiskelen ammattikorkeakoulussa.

Omistus- eli possessiivimuoto ilmaisee omistajaan. Omistusmuoto noudattaa omistettavan substantiivin sukua ja lukua: ensimmäistä muotoa (min / din / sin / vår / er / sin) käytetään en-sukuisten substantiivien yhteydessä, t-muotoa (mitt / ditt / sitt / vårt / ert / sitt) ett-sukuisten substantiivien yhteydessä ja a-muotoa monikossa.

En-sukuisten kanssa	Ett-sukuisten kanssa	Monikossa
<u>Min skola</u> ligger nära centrum. (en skola)	<u>Mitt utbildningsprogram</u> är vårdarbete. (ett utbildningsprogram)	<u>Mina skolkompisar</u> är jätte trevliga. (en skolkompis, en, ar, na)
<u>Kouluni</u> sijaitsee lähellä keskustaa.	<u>Koulutusohjelmani</u> on hoitotyö.	<u>Koulukaverini</u> ovat valtavan mukavia.

MUISTA, että omistusmuodon jälkeen adjektiivi on aina määräisessä muodossa ja substantiivi epämääräisessä muodossa.

Persoonapronominin **objektimuotoa** käytetään lauseen objektina. Objektimuotoa käytetään myös aina silloin kun persoonapronomiin eteen tulee prepositio.

Jag bor med Mailis. Känner du henne? (objekti)
Minä asun Mailiksen kanssa. Tunnetko sinä hänet?

Kom till oss på kvällen!
Tule meidän luokse illalla!

Persoonapronominin possessiivimuoto (sin, sitt, sina) viittaa aina lauseen subjektiiin. **Genetiivimuodot hans / hennes ja deras** suomennetaan "hänen" ja "heidän":

Morfar bor tillsammans med **sin** fru (morfar = subjekti). **Hans fru** är i gott skick.
Isoisä asuu vaimonsa kanssa. **Hänen vaimonsa** on hyvässä kunnossa.

4.2 Demonstratiivipronominit

En-sukuisten sanojen kanssa	Ett-sukuisten sanojen kanssa	Monikossa
den här / denna tämä	det här / detta tämä	de här / dessa nämä
den där tuo	det där tuo	de där nuo
den se	det se	de ne

Silloin kun demonstratiivipronominina on den här, det här tai de här, sitä seuraava substantiivi on määräisessä muodossa. Denna, dessa tai dessa -pronominien jälkeen substantiivi on epämääräisessä muodossa.

Jos substantiivin edessä on adjektiivi, se on myös määräisessä eli **a**-muodossa.

den här fin a lägenheten denna fin a lägenhet tämä hieno huoneisto	det här fin a huset detta fin a hus tämä hieno talo	de här fin a lägenheterna dessa fin a lägenheter nämä hienot huoneistot de här fin a husen dessa fin a hus nämä hienot talot
den där fin a lägenheten tuo hieno huoneisto	det där fin a huset tuo hieno talo	de där fin a lägenheterna nuo hienot huoneistot de där fin a husen nuo hienot talot

4.3 Interrogatiivipronominit

Interrogatiivipronominit ovat kysymyssanoja, jotka aloittavat joko suoria tai epäsuoria kysymyslauseita.

Ruotsin kielen tavallisimmat interrogatiivipronominit ovat:

vem vad vad för en / vad för ett var varifrån vart när hur hurdan, t, a vilken, vilket, vilka vilkendera / vilketdera	kuka mikä, mitä mikä missä mistä mihin milloin kuinka millainen mikä, mitkä kumpi
---	---

Vem var Wilhelm Conrad Röntgen? Mitt nya hus Kuka oli Wilhelm Conrad Röntgen?
Vad fann han? Han fann X-strålar. uusi taloni Mitä hän keksi? Hän keksi röntgensäteet.

Vad för en / ett -pronominia käytetään silloin, kun halutaan tarkentaa kysymystä. Vastauksena on substantiivi:

Vad var han för en man? Han var fysiker. Mikä mies hän oli? Hän oli fysikko.

Vilken-pronominia käytetään silloin, kun puhutaan tietystä ryhmästä. Puheena oleva asia on tuttu. Vastauksena on substantiivi:

Vilken fysiker var han? Han var radiofysiker. Mikä fysikko hän oli? Hän oli säteilyfysikko.

Hurdan-pronominia (hurdan, hurdant, hurdana) käytetään silloin, kun halutaan tietää, minkälainen jokin on. Kysymykseen vastataan adjektiivilla:

Hurdan fysiker var han? Han var banbrytande. Millainen fysikko hän oli? Hän oli uraauurtava.

Vilkendera / vilketdera -pronominia käytetään silloin, kun on valittava toinen kahdesta:

Vilkendera modaliteten tycker du om, datortomografi eller magnetundersökning?

Datortomografi.

Kummasta kuvantamismenetelmästä pidät enemmän, tietokonetomografiasta vai magneettitutkimuksesta?

Tietokonetomografiasta.

4.4 Relatiivipronomininit

Relatiivipronomininit aloittavat relatiivisen sivulauseen.

som vilken, vilket, vilka vars vilkas	joka, jotka mikä, mitkä jonka joiden
--	---

Som

Ruotsin kielessä relatiivipronomini som aloittaa relatiivisen sivulauseen. Som viittaa edellisessä päälauseessa olevaan sanaan, jota kutsutaan korrelaattiksi. Korrelaattina voi olla henkilö, esine tai asia. Som-sanana eteen ei voi laittaa prepositiota.

Höghuset som ligger i centrum är nytt.
Som on lauseen subjekti, joten sitä ei voi jättää pois.

Kerrostalo, joka sijaitsee keskustassa, on uusi.

Lägenheten (som) min farfar bor i är en trea.
Som ei ole lauseen subjekti. Sen voi tämän vuoksi jättää pois.
Lauseen subjekti on farfar.

Kerrostalo, jossa isoisäni asuu, on kolmio.

Vilken, vilket, vilka

Relatiivipronominia vilken, vilket, vilka käytetään muodollisessa kielenkäytössä. Vilken viittaa en-sukuiseen korrelaattiin, vilket ett-sukuiseen ja vilka monikossa olevaan korrelaattiin. Vilken-pronomini voi saada preposition eteensä.

En-sukuinen korrelaatti	Ett-sukuinen korrelaatti	Monikossa oleva korrelaatti
Lägenheten i <u>vilken</u> min farfar bor är en trea. (en lägenhet 3)	Höghuset <u>vilket</u> ligger i centrum är nytt. (ett höghus 5)	Servicehemmen på <u>vilka</u> äldre ofta bor kan vara antingen privata eller kommunala. (ett servicehem 5)
Huoneisto, <u>jossa</u> isoisäni asuu, on kolmio.	Kerrostalo, <u>joka</u> sijaitsee keskustassa, on uusi.	Palvelutalot, <u>joissa</u> iäkkäät usein asuvat, ovat joko yksityisiä tai kunnallisia.

Vilket-muotoa käytetään silloin, kun se **viittaa koko edelliseen lauseeseen**.

Min morfar bor med sin fru i en fin tvåa i ett höghus <u>vilket</u> är väldigt praktiskt.	Isoisä asuu vaimonsa kanssa kerrostalokaksiossa, mikä on valtavan käytännöllistä.
--	--

Vars / Vilkas

Vars-pronominin ilmaisee omistajan. Sitä käytetään silloin kun korrelaatti on yksikössä. Monikossa olevan korrelaatin yhteydessä käytetään vilkas-pronominia, mutta myös vars on mahdollinen.

Klienten <u>vars</u> funktionsförmåga har nedsatt får rehabilitering.	Asiakas, jonka toimintakyky on alentunut, saa kuntoutusta.
Klienterna <u>vars / vilkas</u> funktionsförmåga har nedsatt får rehabilitering.	Asiakkaat, joiden toimintakyky on alentunut, saavat kuntoutusta.

Relatiivipronominia **vad** käytetään silloin, kun korrelaattina on **allt**. Jos vad-pronominin on relatiivisen sivulauseen subjektina, sen jälkeen tulee som-pronominin.

Vårdpersonalen måste göra allt vad som står i vårdplanen.	Hoitohenkilöstön pitää tehdä kaikki mikä hoitosuunnitelmassa on.
Sjuksköterskan måste göra allt vad läkaren ordinerar	Sairaanhoidaja tekee kaiken minkä lääkäri määrää.

4.5 Indefiniittipronomininit

Indefiniittipronomininit ovat epämääräisiä pronomineja, jotka eivät viittaa mihinkään tunnettuun tai yksilöityyn asiaan. Ruotsin kielen yleisimmät indefiniittipronomininit ovat:

någon, något, några ingen, inget, inga den ena – den andra några – andra annan, annat, andra var och en / vart och ett, varje många alla hela vilkendera / vilketdera båda man	joku, jotkut ei kukaan, ei ketkään toinen – toinen toiset – toiset toinen, toiset jokainen monet kaikki koko kumpi molemmat passiivilauseen muodollinen subjekti, jota ei suomenneta
---	---

Någon, ingen, annan

Pronomininit **någon, ingen ja annan** taipuvat pääsanansa suvun (en / ett) ja luvun (yksikkö / monikko) mukaan. Näiden pronominiin jälkeen sekä adjektiivi että substantiivi ovat epämääräisessä muodossa.

Alla måste ha <u>någon yrkesmässig utbildning</u> för att få en arbetsplats.	Kaikilla täytyy olla <u>jokin ammatillinen tutkintosaadakseen</u> työpaikan.
Om unga har <u>ingen yrkesmässig utbildning</u> är det svårt att hitta jobb.	Jos nuorilla <u>ei ole ammatillista koulutusta</u> , on vaikea löytää työtä.
Några studenter har en utbildning men de vill ytterligare ha <u>en annan yrkesmässig examensvid ett annat lärosäte</u> .	Joillakin opiskelijoilla on koulutus, mutta he haluavat lisäksi <u>toisen ammatillisen tutkinnonjostakin toisesta oppilaitoksesta</u> .

Hela, båda, vilkendera / vilketdera

Pronominit hela, båda sekä vilkendera / vilketdera saavat aina määräisen muodon substantiivista.

Om jag får sommarjobb på rehabiliteringssjukhus jobbar jag <u>hela sommaren</u> där.	Jos saan kesätyötä kuntoutussairaala, työskentelen <u>koko kesän</u> siellä.
Ska du jobba <u>hela den långa sommaren</u> ?	Aiotko tehdä työtä <u>koko pitkän kesän</u> ?
På <u>vilkendera avdelningen</u> ska du jobba?	<u>Kummalla osastolla</u> sinä aiot työskennellä?
Jag ska jobba på polikliniken eftersom <u>båda vårdavdelningarna</u> stängs på sommaren.	Työskentelen poliklinikalla, koska <u>molemmat hoito-osastot</u> suljetaan kesällä.

Man

Man-pronominia käytetään passiivilauseen subjektina.

När kan **man** börja jobba som barnmorska? Milloin voi alkaa työskennellä kättilönä?

4.6 Refleksiivipronominit

Refleksiivipronominia käytetään silloin, kun tekeminen kohdistuu tekijään itseensä eli se viittaa aina lauseen subjektiin eli tekijään. Ruotsin kielen refleksiivipronominit taipuvat eri persoonamuodoissa seuraavasti:

jag - mig
du - dig
han / hon - sig
vi - oss
ni - er
de - sig

Verbit, joihin liittyy refleksiivipronomini, ovat refleksiiviverbejä:

tvätta sig raka sig klä på sig klä av sig röra sig sätta sig lägga sig klara sig lära sig bete sig	peseytyä ajaa partansa pukeutua riisuutua liikkua istuutua mennä nukkumaan selviytyä oppia käyttäytyä
Jag tvättar mig. Du tvättar dig. Han/hon tvättar sig. Vi tvättar oss. Ni tvättar er. De tvättar sig.	Minä peseydyn. Sitä peseydyt. Hän peseytyy. Me peseydymme. Te peseydytte. He peseytyvät.
För att kunna klara sig självständigt måste mormor kunna <u>tvätta sig, klä på och av sig och röra sig</u> .	Pystyäkseen selviytymään itsenäisesti, <u>isoäidintäytyy pystyä peseytymään, pukeutumaan, riisuutumaan ja liikkumaan.</u>

4.7 Resiprookkipronomini

Ruotsin kielen resiprookkipronomini on *varandra* (toisensa). Se viittaa monikossa olevaan subjektiin.

Kände ni varandra innan ni kom till skolan? Tunsitteko toisianne ennen kuin tulitte kouluun?

5 Verbit

Verbit ovat teonsanoja, jotka ilmaisevat tekemistä, tapahtumista ja olemista. Verbeillä on:

Konjugaatio	Infinitiivi eli perusmuoto	Preesens	Imperfekti	Supiini päättyy konsonanttiiin t . Supiinista tehdään: Perfekti (har + supiini) ja pluskammerfekti (hade + supiini)
I	arbete	arbetar	arbetade	arbetat (har arbetat - hade arbetat)
II	beställa	beställer	beställde	beställt (har beställt - hade beställt)
	besöka	besöker	besökte	besökt (har besökt - hade besökt)
III	må	mår	mådde	mått (har mått - hade mått*)
IV	vara skriva	är skriver	var skrev	varit (har varit - hade varit) skrivit (har skrivit - hade skrivit)

a. Aikamuodot: Preesens, imperfekti, perfekti ja pluskvamperfekti: luen, luin, olen lukenut, olin lukenut.

b. Tapaluokat: Indikatiivi (luen), konditionaali (lukisin) ja potentiaali (lukenen).

c. Pääluokat: Aktiivi ja passiivi. Aktiivissa ilmaistaan teon suorittaja eli tekijä (Minä luen lehden joka päivä). Passiivissa tekijää ei ilmaista (Lehti luetaan joka päivä).

5.1 Konjugaatiot

Konjugaatioiden I, II ja III verbejä kutsutaan heikoiksi verbeiksi.

- **Konjugaatioon I** kuuluu suurin osa ruotsin kielen heikoista verbeistä. Verbin vartalo päättyy aina vokaaliin **a**. Se esiintyy kaikissa konjugaation I aikamuodoissa eli preesensissä, imperfektissä, perfektissä ja pluskvamperfektissä.
- **Konjugaation II** verbeillä vokaali **a** on vain infinitiivin päätte. Muissa aikamuodoissa sitä ei esiinny. Konjugaation II imperfektin päätte on **-de**. Konsonanttien **k, p, t, s**, ja **x** jälkeen päätte on **-te**.
- **Konjugaatioon III** kuuluu vain vähän verbejä. Siinä verbien infinitiivi päättyy aina johonkin muuhun vokaaliin kuin a:han.

Konjugaation IV verbejä kutsutaan vahvoiksi verbeiksi.

- Konjugaation IV verbien infinitiivi ja preesens muodostetaan kuten konjugaatiossa II. Infinitiivin päätte on **-a** ja preesensin päätte **-er**. Imperfekti muodostetaan ilman päätettä vartalon vokaalin muutoksella.

5.2 Infinitiivi

Infinitiivi on verbin perusmuoto. Ruotsin kielessä infinitiivin edessä käytetään lähes poikkeuksetta *att-*partikkelia.

Det är intressant **att studera** till munhygienist.

On mielenkiintoista **opiskella** suuhygienistiksi.

Att-partikkeliä käytetään infinitiivin edessä myös silloin, kun att + infinitiivi on lauseen subjektina:

Att studera till munhygienist är intressant.

Suuhygienistiksi **opiskeleminen** on mielenkiintoista.

Infinitiivi ilman att-sanaa

Jos infinitiiviä edeltää modaalinen apuverbi tai apuverbin kaltainen verbi, att-partikkeli jätetään pois.

Jag **vill** studera till munhygienist.

Minä **haluan opiskella** suuhygienistiksi.

Får du själv **välja** din arbetspraktikplats?

Saatko sinä itse **valita** työharjoittelupaikkasi?

Apuverbin kaltaisia verbejä ovat:

behöva II	tarvita
bruka I	olla tapana
börja I	alkaa
försöka II	yrittää
hinna IV	ehtiä
besluta I	päättää
hoppas I	toivoa
lova I	luvata
lyckas I	onnistua
lära II	opettaa
orka I	jaksaa

5.3 Aikamuodot

Vi besöker biblioteket en gång i veckan med barnen.

Preesens

Preesens ilmaisee, että jotakin tapahtuu juuri tällä hetkellä. Preesensillä voidaan ilmaista myös sellaisia tapahtumia, jotka toistuvat. Ruotsin kielessä preesens muodostetaan päätteellä **-r** tai **-er**.

Jag arbetar på dagis.

Minä **työskentelen** päiväkodissa.

Vi besöker biblioteket en gång i veckan med barnen.

Me **käymme** lasten kanssa kirjastossa kerran viikossa.

Vi skriver våra namn i bibliotekets gästbok varje gång.

Me **kirjoitamme** nimemme kirjaston vieraskirjaan joka kerta.

Imperfekti

Imperfekti ilmaisee, että jotakin tapahtui aiemmin. Kyseinen tapahtuma on päättynyt. Ruotsin kielen imperfekti muodostetaan päätteellä **-de**, **-te**, tai **-dde**. Vahvojen verbien imperfektiin ei tule päätettä, vaan verbin vartaloon tulee vokaalin muutos.

Jag arbetade hela sommaren på dagis.

Minä **työskentelin** koko kesän päiväkodissa.

Vi besökte biblioteket en gång i veckan med barnen.

Me **kävimme** kirjastossa kerran viikossa lasten kanssa.

Vi **skrev** våra namn i bibliotekets gästbok varje gång.

Me **kirjoitimme** nimemme kirjaston vieraskirjaan joka kerta.

Perfekti

Perfekti ilmaisee, että jotakin on tapahtunut aiemmin, mutta tämän tapahtuman seuraukset jatkuvat yhä edelleen. Perfekti tavallaan vastaa preesensia menneessä ajassa.

Ruotsin kielen perfekti on liittomuoto, joka muodostetaan ha-verbin preesensistä (**har**) ja **pääverbin supiinista**.

Jag **har** arbetat hela sommaren på dagis.

Minä **olen työskennellyt** koko kesän päiväkodissa.

Vi **har** besökt biblioteket en gång i veckan med barnen.

Me **olemme käyneet** kirjastossa kerran viikossa lasten kanssa.

Vi **har skrivit** våra namn i bibliotekets gästbok varje gång.

Me **olemme kirjoittaneet** nimemme kirjaston vieraskirjaan joka kerta.

Pluskvamperfekti

Pluskvamperfekti ilmaisee, että jotakin on tapahtunut menneisyydessä. Tämä tapahtuma on päättynyt. Pluskvamperfektiä voidaan verrata imperfektiin siten, että pluskvamperfektin kuvaama tapahtuma tai toiminta on tapahtunut aikaisemmin kuin imperfektin kuvaama tapahtuma tai toiminta.

Ruotsin kielen pluskvamperfekti on liittomuoto, joka muodostetaan ha-verbin imperfektistä (**hade**) ja **pääverbin supiinista**.

Jag **hade** arbetat hela sommaren på dagis.

Minä **olin työskennellyt** koko kesän päiväkodissa.

Vi **hade** besökt biblioteket en gång i veckan med barnen.

Me **olimme käyneet** kirjastossa kerran viikossa lasten kanssa.

Vi **hade skrivit** våra namn i bibliotekets gästbok varje gång.

Me **olimme kirjoittaneet** nimemme kirjaston vieraskirjaan joka kerta.

Futuuri

Futuuri on aikamuoto, jota käytetään silloin kun puhutaan tulevasta tapahtumasta.

Ruotsin kielessä futuuri on liittomuoto, joka muodostetaan käyttämällä apuverbiä sekä pääverbin infinitiiviä.

Apuverbeinä voidaan käyttää **komma att** -rakennetta tai **ska(II)** -apuverbiä. Futuuri suomennetaan preesensissä.

Jag **ska / kommer att arbeta** på dagis.

Minä **työskentelen** päiväkodissa.

Vi **ska / kommer att besöka** biblioteket en gång i veckan med barnen.

Me **käymme** lasten kanssa kirjastossa kerran viikossa.

Vi **ska / kommer att skriva** våra namn i bibliotekets gästbok varje gång.

Me **kirjoitamme** nimemme kirjaston vieraskirjaan joka kerta.

5.4 Modaaliset apuverbit

Modaalisilla apuverbeillä ilmaistaan modaalisuutta eli puhujan asennetta (haluta), mahdollisuutta (voida, osata) tai välttämättömyyttä (pitää, täytyy, on pakko) kyseistä asiaa kohtaan.

Modaaliin apuverbeihin liittyy aina infinitiivi.

böra = pitää (tulee tehdä)	bör = pitää	borde = pitäisi		
skola = pitää (on velvollisuus)	ska / skall = pitää	skulle = pitäisi	har skolat = on pitänyt	hade skolat = oli pitänyt
	måste = täytyy (on pakko)	måste = täytyi		
kunna = osata, voida	kan = osaa	kunde = osasi	har kunnat = on osannut	hade kunnat = oli osannut
vilja = haluta, tahtoa	vill = haluaa	ville = halusi	har velat = on halunnut	hade velat = oli halunnut

Modaalista apuverbiä **måste** ei käytetä menneessä ajassa, vaan se korvataan rakenteella **vara tvungen att + infinitiivi**.

Jag **var tvungen att jobba** hela sommaren.

Minun **täytyi työskennellä** koko kesä.

Jag **har varit tvungen att jobba** hela sommaren.

Minun **on täytynyt työskennellä** koko kesä.

Jag **hade varit tvungen att jobba** hela sommaren.

Minun **oli täytynyt työskennellä** koko kesä.

5.5 Tapaluokat

Tapaluokat eli modukset ilmaisevat puhujan suhtautumista siihen, mitä hän sanoo. Ruotsin kielessä on neljä tapaluokkaa: indikatiivi (sanon), imperatiivi (sano), konditionaali (sanoisin) ja potentiaali (sanonen).

Indikatiivi

Indikatiivi eli tositapa kuvaa tekemisen todellisena, esimerkiksi: Minä opiskelen. Indikatiivi on käytetyin tapaluokka. Indikatiivi voi esiintyä kaikissa aikamuodoissa (presens, imperfekti, perfekti, pluskvamperfekti).

Imperatiivi

Imperatiivi on käskytapa, joka ilmaisee käskyn (Tule!) tai kehotuksen. Ruotsin kielessä imperatiivi on sama kuin verbin vartalo.

Verbeillä, jotka kuuluvat I ja III konjugaatioon, imperatiivi on infinitiivin kaltainen. Verbien, jotka kuuluvat II ja IV konjugaatioon, imperatiivi muodostetaan poistamalla infinitiivin a-päätte.

Arbeta ordentligt på dagis!

Työskentele huolellisesti päiväkodissa!

Besök biblioteket varje vecka med barnen!

Käy kirjastossa joka viikko lasten kanssa!

Skriv era namn i bibliotekets gästbok varje gång!

Kirjoittakaa nimenne kirjaston vieraskirjaan joka kerta!

Konditionaali

Konditionaali on ehtotapa, joka ilmaisee, että tekemiseen liittyy ehto tai epävarmuus (esim. Jos ... niin...). Suomen kielessä konditionaalin tunnus on **-isi-**.

Ruotsin kielessä konditionaali muodostetaan **skulle + infinitiivi** tai **skulle + infinitiivin perfekt** -rakenteella.

Skulle + infinitiivi / skulle + infinitiivin perfekt -rakennetta käytetään päälauseessa, sivulauseessa (om-lauseessa) taas verbin imperfektiä.

Päälause	Sivulause (om-lause)
skulle + infinitiivi	imperfekti
Jag <u>skulle jobba</u> hela sommaren Minä <u>työskentelisin</u> koko kesän,	om jag <u>fick</u> något jobb. jos <u>saisin</u> jotakin työtä.
skulle + infinitiivin perfekt	pluskvamperfekti
Jag <u>skulle ha jobbat</u> hela sommaren, Minä <u>olisin työskennellyt</u> koko kesän.	om jag <u>hade fått</u> något jobb. jos <u>olisin saanut</u> jotakin työtä.

Olla eli vara-verbin konditionaalimuoto on **vore**.

Jag **skulle jobba** hela sommaren om jag inte **vore** sjukskriven.

Minä **työskentelisin** koko kesän, jos en **olisi** sairauslomalla.

Potentiaali

Potentiaali eli mahtotapa ilmaisee, että puhujan esittämä asia on mahdollinen tai todennäköinen (esim. lienee).

Ruotsin kielessä ei ole varsinaista potentiaalia. Suomen kielen potentiaali ilmaistaan ruotsiksi rakenteella **torde + perusmuoto** tai **torde + ha + supiini**.

Barnet **torde vara** sjukt.

Lapsi **lienee** sairas.

Barnet **torde ha varit** sjukt.

Lapsi **lienee ollut** sairas.

5.6 Pääluokat

Aktiivi on verbin pääluokka, jossa ilmoitetaan toiminnan tekijä.

Vi studerar första hjälp under den första terminen.

Me opiskelemme ensiapua ensimmäisellä lukukaudella.

Passiivi on pääluokka, jossa toiminnan tekijää ei kerrota. Sitä ei tiedetä, ei haluta kertoa tai sen ilmaiseminen ei ole tarpeen.

Första hjälp studeras under den första terminen.

Ensiapua opiskellaan ensimmäisellä lukukaudella.

Passiivi

Ruotsin kielessä passiivin voi ilmaista **s-passiivilla** tai seuraavilla kiertoilmauksilla:

bli + partisiipin perfekt ja **vara + partisiipin perfekt**

Ruotsin kielessä on kolme eri tapaa ilmaista passiivia, joista s-passiivi on tavallisin.

S-passiivi

S-passiivi muodostetaan siten, että verbin aktiivimuodon loppuun lisätään tunnus s, lukuun ottamatta preesensmuotoa, jossa päätte -er/-r katoaa ja sen tilalle laitetaan passiivin tunnus s.

S-passiivi eri konjugaatioissa ja eri aikamuodoissa:

konjugaatio	infinitiivi	presens	imperfekti	perfekti	pluskvamperfekti
I	samlas	samlas	samlades	har samlats	hade samlats
II	beställas	beställs	beställdes	har beställts	hade beställts
III	sys	sys	syddes	har sytts	hade sytts
IV	skrivs	skrivs	skrevs	har skrivits	hade skrivits

Jos lauseessa on useampia verbejä, passiivin tunnus tulee vain viimeisenä olevaan verbiin:

Tid till undersökningen måste bestställas på förhand.

Aika tutkimukseen **pitää tilata** etukäteen.

bli + partisiipin perfekt

Tätä rakennetta käytetään sellaisten verbin kanssa, jotka ilmaisevat olotilan muutosta.

Klienten blir undersökt om en vecka.

Asiakas tutkitaan viikon kuluttua.

Barnet blev omhändertaget.

Lapsi otettiin huostaan.

vara + partisiipin perfekti

Tätä rakennetta käytetään silloin, kun ilmaistaan muutoksen jälkeisestä lopputulosta.

Klienten är undersökt.

Asiakas on tutkittu.

Barnet är omhändertaget.

Lapsi on huostaanotettu.

5.7 Deponenttiverbit

Deponenttiverbit eli s-verbit ovat sellaisia verbejä, jotka ulkoisesti näyttävät passiivilta, mutta merkitykseltään ovat aktiivisia.

Ruotsin kielessä tavallisimpia deponenttiverbejä ovat:

andas I (andas, andades, andats)	hengittää
hoppas I (hoppas, hoppades, hoppats)	toivoa
fattas I (fattas, fattades, fattats)	puuttua
lyckas I (lyckas, lyckades, lyckats)	onnistua
svettas I (svettas, svettades, svettats)	hikoilla
träffas I (träffas, träffades, träffats)	tavata toisensa
vistas I (vistas, vistades, vistats)	oleskella
åldras I (åldras, åldrades, åldrats)	vanheta
känns II (känns, kändes, känsts)	tuntua
kräkas II (kräks, kräktes, kräkts)	oksentaa
minnas II (minns, mindes, mints)	muistaa
skämmas II (skäms, skämdes, skämsts)	hävetä
synas II (syns, syntes, syntts)	näkyä
trivas II (trivs, trivdes, trivts)	viihtyä
finnas IV (finns, fanns, funnits)	olla olemassa

Farfar har astma. Han upplever att det är tungt att andas speciellt då han har virusinfektion.

Isoisällä on astma. Hän kokee, että on raskasta hengittää, etenkin silloin kun hänellä on virusinfektio.

Farmor trivs bra på ett servicehem.

Isoäiti viihtyy palvelutalossa hyvin.

Hon minns inte sitt hem eftersom hon har en minnesjukdom.

Hän ei muista kotiaan, koska hänellä on muistisairaus.

Vi träffas regelbundet några gånger i månaden.

Me tapaamme säännöllisesti joitakin kertoja kuussa.

5.8 Partisiipit

Partisiippi on verbin muoto, jolla on sekä verbin että adjektiivin ominaisuuksia. Partisiippien merkitys on kuvaileva, joten niitä käytetään myös samalla tavalla kuin adjektiiveja.

Ruotsin kielessä on kaksi partisiippia, partisiipin preesens ja partisiipin perfekti. Partisiipin preesensillä on vain yksi muoto (älskande = rakastava), kun taas partisiipin perfektilä on kolme muotoa (älskad, älskat, älskade = rakastettu) samoin kuin adjektiiveilla.

Partisiipit toimivat lauseessa joko itsenäisesti predikatiivina että substantiivin edellä adjektiiviattribuuttina.

Partisiippien vertailumuodot, komparatiivi ja superlatiivi, muodostetaan **mera** ja **mest** -sanojen avulla.

Partisiipin preesens

Ruotsin kielen partisiipin preesens muodostetaan verbin infinitiivistä siten, että ensin poistetaan infinitiivin a-pääte ja sitten lisätään infinitiiviin **-ande-pääte**. Jos verbin infinitiivi loppuu johonkin muuhun vokaaliin kuin a, tulee päätteeksi **-ende**.

Partisiipin preesens on taipumaton:

Infinitiivi	Partisiipin preesens
älska rakastaa	älsk <u>ande</u> rakastava
må illa voida pahoin	illamå <u>ende</u> huonovointinen

Barnet har en älskande fostermamma.

Lapsella on rakastava sijaisäiti.

Fostermamma är älskande.

Sijaisäiti on rakastava.

Det psykiskt illamående barnet fick ett nytt hem.

Henkisesti huonovointinen lapsi sai uuden kodin.

Barnet var illamående.

Lapsi oli huonovointinen.

Partisiipin perfekti

Ruotsin kielen partisiipin perfekti muodostetaan siten, että supiinista (verbin 3. muoto) poistetaan sen pääte ja jäljelle jäävään vartaloon lisätään partisiipin perfektin päätteet:

Konjugaatio	en-suku	ett-suku	monikko / määräinen muoto
I	-d (älskad)	-t (älskat)	-de (älskade)

II	-d / -t (beställd, besökt)	-t (beställt / besökt)	-da / -ta (beställda / besökta)
III	-dd (sydd)	-tt (sytt)	-dda (sydda)
IV	-en (skriven)	-et (skrivet)	-na (skrivna)

Partisiipin perfektiä käytetään adjektiivisesti. Se taipuu samaan tapaan kuin adjektiivit substantiivin suvun (en / ett) ja luvun (yksikkö / monikko) mukaan.

En-sukuisen substantiivin yhteydessä	Ett-sukuisen substantiivin yhteydessä	Monikossa
en älskad människa den älskade människan rakastettu ihminen	ett älskat barn det älskade barnet rakastettu lapsi	älskade människor / älskade barn de älskade människorna / barnen rakastetut ihmiset / lapset
en beställd biljett den beställda biljetten tilattu lippu	ett beställt arbete det beställda arbetet tilattu työ	beställda biljetter de beställda biljetterna / arbetena tilatut liput
en omtyckt flicka den omtyckta flickan pidetty tyttö	ett omtyckt barn det omtyckta barnet pidetty lapsi	omtyckta flickor de omtyckta flickorna / barnen pidetyt tytöt
en sydd klänning den sydda klänningen ommeltu mekko	ett sytt tyg det sydda tyget ommeltu kangas	sydda klänningar de sydda klänningarna ommellut mekot
en skriven bok den skrivna boken kirjoitettu kirja	ett skrivet telegram det skrivna telegrammet kirjoitettu sähkösanoma	skrivna böcker de skrivna böckerna kirjoitetut kirjat

Partisiipin perfektiä käytetään myös silloin kun muodostetaan passiivin kiertoilmaisuja bli ja vara - verbien avulla.

Flickan <u>blir opererad</u> . Barnet <u>blir opererat</u> . Flickan och barnet (= de) blir opererade.	Tyttö <u>leikataan</u> . Lapsi <u>leikataan</u> . Tyttö ja lapsi (= heidät) <u>leikataan</u> .
Flickan <u>är opererad</u> . Barnet <u>är opererat</u> . Flickan och barnet (= de) är opererade.	Tyttö <u>on leikattu</u> . Lapsi <u>on leikattu</u> . Tyttö ja lapsi (= heidät) <u>on leikattu</u> .

6 Partikkelit

Partikkeleihin kuuluvat **alustus- ja rinnastuskonjunktiot** sekä **kaikki loput sanaluokat**, jotka eivät kuulu mihinkään yllä mainittuun sanaluokkaan.

6.1 Alistuskonjunktiot

att för att eftersom / då när	että jotta koska kun
--	-------------------------------

om / ifall	jos
fast (än)	vaikka
tills	kunnes
innan	ennen kuin
sedan	sen jälkeen kun
medan	sillä aikaa kun
(inte) förrän	(ei) ennen kuin

Alistuskonjunktiot aloittavat aina sivulauseen!

Jag måste jobba på kvällarna **för att** få pengar för hyran.

Minun täytyy käydä työssä iltaisin, **jotta** saan rahaa vuokraan.

6.2 Rinnastuskonjugaatiot

och	ja
samt	sekä
både – och	sekä – että
eller	eli, tai, vai
men	mutta
därför	sen tähden, siksi
antingen – eller	joko – tai
varken – eller	ei – eikä

Rinnastuskonjunktio **rinnastaa aina kahta samanarvoista lausetta**, esimerkiksi kahta päälausetta tai kahta sivulausetta.

Många studenter studerar på vardagarna **men** jobbar på veckoslutet. (PL + PL)

Monet opiskelijat opiskelevat arkisin, **mutta** käyvät työssä viikonloppuna.

6.3 Prepositiot

Ruotsin kielessä käytetään usein prepositioita ilmaisemaan eri sijamuotoja. Joillakin prepositioilla ilmaistaan aikaa tai paikkaa, muutoin prepositio voi liittyä substantiiviin, adjektiiviin tai verbiin.

Aikaa ilmaisevia prepositioita

Kuukaudet

Kuukausien yhteydessä käytetään aina **i**-prepositiota. Substantiivi on epämääräisessä muodossa. Ruotsin kielessä kuukaudet kirjoitetaan pienellä alkukirjaimella.

i januari	tammikuussa
i februari	helmikuussa
i mars	maaliskuussa
i april	huhtikuussa
i maj	toukokuussa
i juni	kesäkuussa
i juli	heinäkuussa
i augusti	elokuussa
i september	syyskuussa
i oktober	lokakuussa
i november	marraskuussa
i december	joulukuussa

Viikonpäivät, vuodenaajat ja vuorokaudenaajat

Viikonpäivien ja vuodenaikojen yhteydessä ilmaistaan mennyt aika **i-prepositiolla**. Substantiiviin lisätään päätteeksi s. Rakenne suomennetaan sanalla **viime**:

i måndags	viime maanantaina
i tisdags	viime tiistaina
i onsdags	viime keskiviikkona
i torsdags	viime torstaina
i fredags	viime perjantaina
i lördags	viime lauantaina
i söndags	viime sunnuntaina

i våras	viime keväänä
i somras	viime kesänä
i höstas	viime syksynä
i vintras	viime talvena

Seuraavissa ajanilmauksissa käytetään i-prepositiota:

i förrgår	toissapäivänä
i går	eilen
i dag	tänään
i morgon	huomenna
i övermorgon	yliluomenna
i går morse	eilen aamulla
i morse	eilen
i morgon bitti	tänä aamuna
i år	tänä vuonna
i vår	tänä keväänä
i sommar	tänä kesänä
i höst	tänä syksynä
i vinter	tänä talvena

På

Viikonpäivien yhteydessä käytetään **på**-prepositiota. Substantiivista käytetään lyhyttä muotoa.

på måndag	ensi maanantaina
på tisdag	ensi tiistaina
på onsdag	ensi keskiviikkona
på torsdag	ensi torstaina
på fredag	ensi perjantaina
på lördag	ensi lauantaina
på söndag	ensi sunnuntaina

Nykyaikaa ilmaistaessa käytetään **på**-prepositiota. Substantiivi on yksikön määräisessä muodossa

på morgonen	aamulla
på eftermiddagen	iltapäivällä
på kvällen	illalla
på natten	yöllä
på våren	keväällä
på sommaren	kesällä
på hösten	syksyllä
på vintern	talvella
på måndagen	maanantaina
på tisdagen	tiistaina
på söndagen	sunnuntaina

På / Om

Silloin kun jotakin tapahtuu toistuvasti, käytetään **på** tai **om** -prepositiota. Substantiivi on monikon määräisessä muodossa.

på / om morgnarna	aamuisin
på / om förmiddagarna	aamupäivisin
på / om eftermiddagarna	iltapäivisin
på / om kvällarna	iltais
på / om måndagarna	maanantaisin
på / om vårarna	keväisin
på / om somrarna	kesäisin

Ajan ilmauksia ilman prepositiota

Muutammat ajan ilmaukset ovat ilman prepositiota.

år 2013 (tjugohundra tretton) förra året samma år nästa år	vuonna 2013 viime vuonna samana vuonna ensi vuonna
---	---

Paikkaa ilmaisevia prepositioita

I-prepositio on tavallisin paikkaa ilmaiseva prepositio ruotsin kielessä. Se tarkoittaa, että jotakin on jossakin. **I**-prepositio vastaa suomen kielen sijapääätettä **-ssa** / **-ssä**.

Thi är född **i** Vietnam. Nu bor hon **i** Finland och studerar **i** Uleåborg.

Thi on syntynyt Vietnam**issa**. Nyt hän asuu Suomess**a** ja opiskelee Ouluss**a**.

På

På-prepositio tarkoittaa, että jotakin on jonkin päällä tai pinnalla.

Den här stretchingen kan lätt göras **på golvet**.

Tämä venytys voidaan helposti tehdä **lattialla**.

På-prepositiota käytetään puhuttaessa laitoksista, joihin liittyy erityistä toimintaa.

Jag har studerat **på gymnasium**. Nu läser jag till sjuksköterska för att kunna jobba på sjukhus.

Olen opiskellut **lukiossa**. Nyt luen sairaanhoitajaksi voidakseni työskennellä sairaalassa.

HUOM! Laitosten yhteydessä voidaan käyttää myös **vid**-prepositiota. Tällöin ajatellaan laitoksen toimintaa, ei itse fyysistä rakennusta.

Jag studerar **vid / på Uleåborgs yrkeshögskola**.

Opiskelen **Oulun ammattikorkeakoulussa**.

Muita paikkaa ilmaisevia prepositioita:

framför	edessä
bakom	takana
över	yllä

under	alla
ovanför	yläpuolella
nedanför	alapuolella
bredvid	vieressä
nära	lähellä
hos	luona
mittemot	vastapäätä
mellan	välissä
mitt i / mitt på	keskellä
inom	sisäpuolella
vid	vieressä, ääressä
kring	ympärillä
utanför	ulkopuolella
bland	joukossa, keskuudessa
mellan	välissä

Jag får ofta ont i axeln då jag jobbar **vid datorn**.

Saan usein olkapään kipeäksi kun työskentelen **tietokoneella**.

Stretcha musklerna **mellan** ryggraden och skulderbladet.

Venyttele selkärangan ja lapaluun **välissä olevia** lihaksia.

För att kunna sitta bra kan man ha en liten kudde **bakom ryggen**.

Voidakseen istua hyvässä asennossa voi **selän taakse** laittaa pienen tyynyn.

Nackbesvär är vanliga även **bland** unga.

Niskavaivat ovat yleisiä jopa **nuorilla** (nuorten keskuudessa).

Muita prepositioita

Av (-lta/-ltä, joltakulta)

Av vilket material är det här bandet?

Mistä materiaalista tämä side on?

Materialet är **av hög kvalitet**.

Materiaali on **korkealaatuista**.

Bland (keskuudessa)

Dödligheten **bland narkotikamissbrukare** är hög jämfört med normalbefolkningen.

Huumeiden käyttäjien keskuudessa on kuolleisuus korkea verrattuna tavalliseen väestöön.

Efter (jälkeen / jäljessä)

Barn har vilostund **efter lunchen**.

Lapsilla on lepotuokio **lounaan jälkeen**.

Från (-lta / -ltä,-sta / -stä)

Största delen av studenterna kommer **från norra Finland**.

Suurin osa opiskelijoista tulee **Pohjois-Suomesta**.

För (jotakin varten, puolesta)

Babyn ligger **på avdelningen för nyfödda**.

Vauva on **vastasyntyneiden osastolla**.

Vet du om **kostnader för sjukhusvistelse?**

Tiedätkö sinä **sairaalamaksuista?**

Är du **för** eller mot **kostnaderna?**

Oletko **maksujen puolesta** vai vastaan?

Genom (läpi / avulla)

Barn lär sig **genom lek**.

Lapset oppivat **leikkimällä (leikin avulla)**.

Hos (jollakin on jotakin)

Högt blodtryck är vanligt **hos medelålders män**.

Korkea verenpaine on tavallista **keski-ikäisillä miehillä**.

Fetma hos barn har blivit allmänt.

Lasten lihavuus on yleistynyt.

I

Åldrandet medför krämpor: man kan ha **tryck i ögat, inflammation i urinröret, irritation i slemhinnan** och **domning i benen**.

Ikääntyminen tuo vaivoja tullessaan: voi olla **silmänpainetta, virtsatietulehdus, limakalvojen ärtymistä** ja **jalkojen puutumista**.

Med (kanssa, mukana)

Barn med speciella behov har rätt till assistent.

Lapsilla, joilla on erityistarpeita, on oikeus avustajaan.

Min baby har problem **med magen**.

Vauvallani on **vatsaongelmia**.

Hon får **medicin med snabb och långvarig effekt**.

Hän saa **nopea- ja pitkävaikutteista lääkettä**.

Mot (vastaan)

Motion hjälper **mot stress**.

Liikunta auttaa **stressiin**.

Om (-sta / -stä)

Vad **vet** du **om** den här sjukdomen?

Mitä **tiedät tästä** sairaudesta?

Jag **läste om** mina symptom på internet.

Minä **luin** oireistani internetistä.

Läkaren ska **berätta om sjukdomen** för dig.

Lääkäri **kertoo** sairaudesta sinulle.

På

Jag har **ett hemoglobin på 115**.

Minun **hemoglobiini on 115**.

Kan det vara **ett symptom på** någon sjukdom?

Voiko se olla **oire jostakin** sairaudesta?

Jag är så trött att jag inte ens orkar **lyfta på benet**.

Minä olen niin väsynyt, että en jaksaa **nostaa** edes **jalkaani**.

Gamlingar ofta har **skador på** diskerna.

Vanhuksilla on usein **vaurioita** välilevyissä.

BMI är ett bra **mått på** övervikt och fetma.

Painoindeksi on hyvä ylipainon ja lihavuuden **mitta**.

Till (-lle / luokse / johonkin)

Farfar får snart flytta tillbaka **till sitt hem**.

Isoisä saa pian muuttaa takaisin **kotiinsa**.

En god vän till min farfar har lovat hjälpa honom.

Eräs isoisän hyvä ystävä on luvannut auttaa häntä.

Hans medicinos måste **höjas till** det dubbla.

Hänen lääkeannoksensa pitää **nostaa** kaksinkertaiseksi.

Utan (ilman)

Barn kan inte leva **utan föräldrar**.

Lapset eivät voi elää **ilman vanhempia**.

Vid (sairaudet, hoidot, tutkimukset)

Ljusbehandling vid depression har goda resultat.

Depression valohoito on antanut hyviä tuloksia.

Hur stora är stråldoser **vid datortomografi**?

Kuinka suuria ovat säteilyannokset **tietokonetomografiassa**?

Hur stor avgift ska man betala **vid ett läkarbesök**?

Kuinka suuri on maksu pitää maksaa **lääkärikäynnistä**?

Ät (-lle / jollekulle)

Jag vill köpa blommor **åt min mormor**.

Minä haluan ostaa kukkia **mummolleni**.

7 Yhden lauseen virkkeet

7.1 Väitelause (SPO)

Ruotsin kielessä päälauseessa on **suora sanajärjestys** silloin, kun subjekti aloittaa lauseen.

Lause on muotoa **subjekti-predikaattiverbi-objekti**:

Farfar läser en bok.

Isoisä lukee kirjaa.

isoisä = subjekti (**S**) lukee = predikaattiverbi (**P**) en bok = objekti (**O**)

Ruotsin kielen **kieltosana** (inte, aldrig, ingenting, ingen / inget / inga) on **liikkuva määre**. Se tulee aina subjektin ja ensimmäisen verbin jälkeen:

Farmor läser **inte** en bok. Hon vill **inte** läsa.

Isoäiti ei lue kirjaa. Hän ei halua lukea.

Muidenkin liikkuvien määreiden paikka on sama. Liikkuvia määreitä ovat esimerkiksi: alltid (aina), ofta (usein), sällan (harvoin), kanske (ehkä), vanligen (tavallisesti).

Mikäli lauseessa ilmaistaan subjektin (S), predikaatin (P) ja objektin (O) lisäksi myös **tapaa (T)**, **paikkaa (P)** ja **aikaa (A)**, niiden adverbit tulevat lauseen loppuun: **SPOTPA**

Farfar läser en bok **med intresse i sin fätölj varje kväll**.

Isoisä lukee kirjaa **kiinnostuneena nojatuolissaan joka ilta**.

kiinnostuneena = tavan adverbi (**T**) nojatuolissaan = paikan adverbi (**P**) joka ilta = ajan adverbi (**A**)

7.2 Kysymyslause (PSO?)

Ruotsin kielessä suora kysymyslause alkaa joko verbillä tai kysymyssanalla. Kysymyslauseessa predikaattiverbi on ennen subjektia eli sanajärjestys on käänteinen.

Läser farfar en bok varje kväll?

Lukeeko isoisä kirjaa joka ilta?

Kysymyssanoja ovat:

vad	mikä, mitä
vad för en / vad för ett / vad för	mikä, millainen
hur	miten
hurdan / hurdant /urdana	millainen
var	missä
vart	mihin
varifrån	mistä
när	milloin
varför	miksi
vem	kuka
vems	kenen

vilken / vilket / vilka
vilkendera / vilketdera

mikä, mitkä
kumpi

Vad gör farmor?

Mitä isoäiti tekee?

Vad för en bok läser farfar?

Mitä kirjaa isoisä lukee?

Silloin kun **kysymyssana on sivulauseen subjektina**, sen perään laitetaan **som**-sana.

Jag vet inte **vad som** står i boken.

Minä en tiedä, **mitä** kirjassa on.

7.3 Käskylause (P!)

Käskymuotoa eli imperatiivia käytetään käskyissä ja kehotuksissa. Ruotsin kielen imperatiivi on sama kuin verbin vartalo. Verbeillä, jotka kuuluvat I ja III konjugaatioon, imperatiivi on infinitiivin kaltainen. Verbeillä, jotka kuuluvat II ja IV konjugaatioon, imperatiivi muodostetaan jättämällä pois infinitiivin a-pääte.

Konjugaatio	Infinitiivi	Imperatiivi eli käskymuoto
I	studera (opiskella)	Studera! Opiskele!
II	beställa (tilata) besöka (vierailta)	Beställ! Tilaa! Besök! Vieraile!
III	sy (ommella)	Sy! Ompele!
IV	äta (syödä)	Ät! Syö!

Ruotsin kielessä käskymuoto voidaan muodostaa myös **låt**-verbin avulla:

Låt + objekti (+ kieltosana) + verbin perusmuoto

Låt oss gå och fika!

Lähtekäämme kahville!

Låt oss inte gå för tidigt!

Älkäämme lähtekö liian aikaisin!

8 Kahden lauseen virkkeet (päälause + sivulause)

8.1 Päälause

Päälause toimii itsenäisenä lauseena. Siinä kerrotaan pääasia, joka halutaan ilmaista.

Jag studerar inom socialbranschen.

Minä opiskelen sosiaali-alalla.

8.2 Sivulause

Sivulause liittyy aina päälauseeseen. Se sisältää sellaisen asian, joka tarkoittaa, rajoittaa tai selittää päälauseen osaa. Sivulause ei voi esiintyä yksin täydellisessä virkkeessä, vaan se toimii aina yhdessä päälauseen kanssa. Sivulauseen voi aloittaa:

1. Alistuskonjunktio

att	että
för att	jotta
eftersom	koska
när	kun
då	koska / silloin kun
om / ifall	jos
tills	kunnes

Jag studerar till sjuksköterska eftersom deras arbetssituation är bra.

Minä opiskelen sairaanhoitajaksi, koska heidän työtilanteensa on hyvä.

Jag kan studera vidare om det är ekonomiskt möjligt.

Minä voin opiskella lisää, jos se on taloudellisesti mahdollista.

2. Relatiivipronomini

som	joka
vilken / vilket / vilka	joka, mikä
vad	se mikä

Jag ska avlägga examen i början av sommaren vilket gör det möjligt att få jobb omedelbart.

Minä valmistun kesän alussa, mikä tekee työnsaannin mahdolliseksi välittömästi.

3. Kysymyssana

om	- ko, -kö
vad	mikä, mitä
var	missä
hurdan / hurdant / hurdana	millainen

Tällainen kysymyslause on epäsuora kysymys.

Vet du hurdan det är att jobba på BB?

Tiedätkö, minkälaista on työskennellä synnytysosastolla?

9 Sanajärjestys

9.1 Päälause

Suora sanajärjestys (SPO)

Päälauseessa on suora sanajärjestys silloin, kun subjekti aloittaa lauseen. Lause on muotoa **subjekti-predikaattiverbi-objekti**:

Farfar läser en bok.

Isoisä lukee kirjaa.

Käänteinen sanajärjestys (PSO?)

1. Silloin kun päälause on **kysymyslause**, siinä on käänteinen sanajärjestys eli predikaattiverbi on ennen subjektia.

Läser farfar en bok?

Lukeeko isoisä kirjaa?

Var läser farfar boken?

Missä isoisä lukee kirjaa?

2. Silloin kun **päälause aloitetaan jollakin muulla lauseenjäsenellä kuin subjektilla**, siihen tulee käänteinen sanajärjestys eli predikaattiverbi on ennen subjektia. Lause voidaan aloittaa objektilla, tavan, paikan tai ajan määreellä.

En bok läser farfar. (O)

Kirjaa lukee isoisä.

Med intresse läser farfar en bok. (T)

Mielenkiinnolla lukee isoisä kirjaa.

I sin fåtölj läser farfar en bok. (P)

Nojatuolissaan lukee isoisä kirjaa.

Varje kväll läser farfar en bok. (A)

Joka ilta lukee isoisä kirjaa.

3. Jos **sivulause edeltää päälausetta**, tulee päälauseeseen käänteinen sanajärjestys.

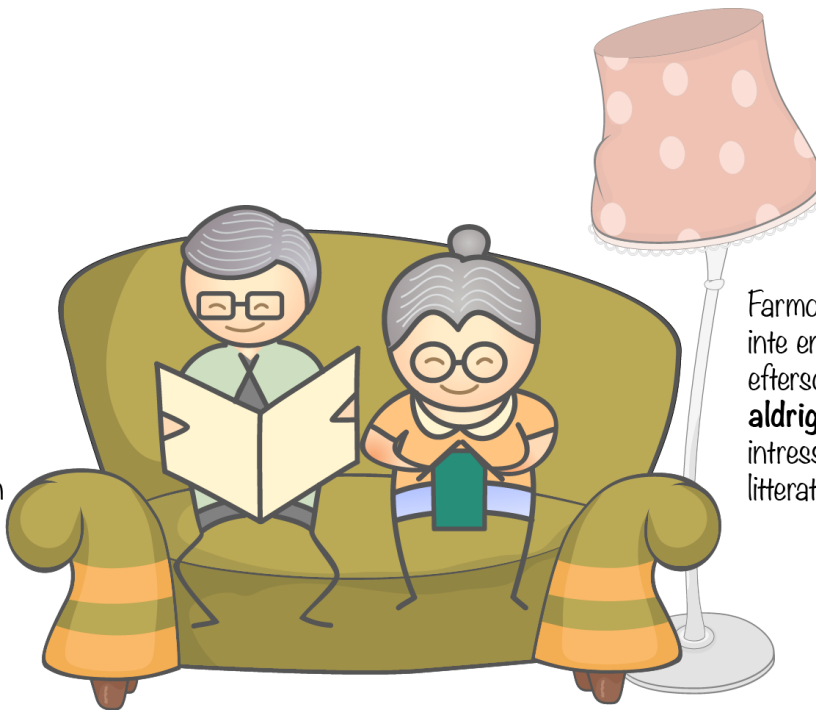
Om farfar har tid läser han en bok.

Jos isoisällä on aikaa, lukee hän kirjaa.

9.2 Sivulause

Farfar **som** är redan 88 år gammal läser en bok varje kväll.

Farfar läser en bok eftersom han **alltid** har tyckt om litteratur.

Farmor läser inte en bok eftersom hon **aldrig** har varit intresserad av litteratur.

Ruotsin kielessä **sivulauseen sanajärjestys on aina suora.**

Det är fint **att** farfar läser en bok.

On hienoa, **että** isoisä lukee kirjaa.

Farfar **som** är redan 88 år gammal läser en bok varje kväll.

Isoisä, **joka** on jo 88-vuotias, lukee kirjaa joka ilta.

Jag vet inte **vad** han tycker om boken.

Minä en tiedä, **mitä** mieltä hän on kirjasta.

Jos sivulauseeseen liittyy lauseadverbiaali ja / tai liikkuva määre, niiden paikka on ennen verbiä:

KONjunktio + **SU**bjekti + **Liikkuva määre** / **KIE**lto sana + **PRE**dikaattiverbi

Farfar läser en bok eftersom han **alltid** har tyckt om litteratur.

Isoisä lukee kirjaa, koska hän on **aina** pitänyt kirjallisuudesta.

Farmor läser inte en bok eftersom hon **aldrig** har varit intresserad av litteratur.

Isoäiti ei lue kirjaa, koska hän ei ole ollut **koskaan** kiinnostunut kirjallisuudesta.

Liikkuvia määreitä ovat:

alltid	aina
ibland	joskus
någon gång	joskus
ofta	usein
nu	nyt
redan	jo
länge	kauan
kanske	ehkä
naturligtvis	tietysti, tietenkin
verkligen	todella
nämligen	nimittäin
just	juuri
alltså	siis

Kieltosanoja ovat:

inte	ei
ingen, inget, inga	ei kukaan
aldrig	ei koskaan

10 Harjoituksia

<p>Kolme ystävää tapaa toisensa odottamatta ammattikorkeakoulun käytävällä. Kaikki opiskelevat hoitotyötä. Yhdestä tulee sairaanhoitaja (A), toisesta terveydenhoitaja (B) ja kolmannesta kättilö (C).</p>	<p>Tre kompisar träffar varandra oväntat i korridoren av en yrkeshögskola. Alla studerar vårdarbete. En ska bli sjuksköterska (A), en annan hälsovårdare (B) och den tredje blir barnmorska (C).</p>
<p>(A)</p> <p>No, mutta, hei! Mitäs te täällä teette?</p>	<p>(A)</p> <p>Nej, men hej! Vad gör ni här?</p>
<p>(B + C)</p> <p>Hei, hei! Me opiskelemme täällä. Entä sinä, mitä sinä teet täällä?</p>	<p>(B + C)</p> <p>Hej hej! Vi studerar här. Och du, vad gör du här?</p>
<p>(A)</p> <p>Minä opiskelen myös täällä. Olen opiskellut jo kohta kaksi ja puoli vuotta.</p>	<p>(A)</p> <p>Också jag studerar här. Jag har studerat i snart tre år.</p>
<p>(B + C)</p> <p>Me molemmat saimme opiskelupaikan hoitotyön koulutusohjelmasta nyt syksyllä.</p>	<p>(B + C)</p> <p>Vi båda fick en studieplats på utbildningsprogrammet för vårdarbete just nu på hösten.</p>
<p>(B)</p> <p>Minusta tulee terveydenhoitaja.</p>	<p>(B)</p> <p>Jag ska bli hälsovårdare.</p>
<p>(C)</p> <p>Ja minusta tulee kättilö.</p>	<p>(C)</p> <p>Och jag blir barnmorska.</p>
<p>(A)</p> <p>Onneksi olkoon!</p>	<p>(A)</p> <p>Grattis!</p>

Minäkin opiskelen samassa koulutusohjelmassa.	Jag studerar på samma utbildningsprogram också.
Minusta tulee vuoden kuluttua sairaanhoitaja.	Jag ska bli sjuksköterska om ett år.
Minä erikoistun sisätautikirurgiaan.	Jag specialiserar mig på invärtesmedicin och kirurgi.
(B)	(B)
Oletko tyytyväinen valitsemaasi alaan?	Är du nöjd med området du har valt?
(A)	(A)
Olen, ehdottomasti.	Ja, definitivt.
Miksi sinä valitsit terveydenhoidon suuntautumisvaihtoehdon ja sinä kättilötyön?	Varför valde du inriktningalternativet i hälsovård och du barnmorskearbete?
(B)	(B)
Minä haluan tehdä ennalta ehkäisevää terveydenhoitotyötä.	Jag vill jobba med preventiv hälsovård.
Minua kiinnostaa perheen hoitotyö, erityisesti haluaisin työskennellä lasten ja nuorten kanssa.	Jag är intresserad av hela familjens hälsa, speciellt skulle jag vilja jobba med barn och unga.
Haluan antaa neuvoja ja seurata lapsen kasvua ja normaalia kehitystä.	Jag vill ge råd och följa barnets tillväxt och den normala utvecklingen.
Haluan myös rokottaa ja tehdä monialaista yhteistyötä.	Jag vill också vaccinera och samarbeta i multiprofessionella team.
Me terveydenhoitajat työskentelemme yhdessä esimerkiksi fysioterapeuttien, toimintaterapeuttien ja päiväkodissa työskentelevien sosionomien kanssa.	Vi hälsovårdare arbetar tillsammans med exempelvis fysioterapeuter, arbetsterapeuter och socionomer som jobbar på dagis.
(C)	(C)
Ja minä kättilönä haluan työskennellä vauvojen kanssa joko synnytysosalissa tai synnytysosastolla.	Och jag som barnmorska vill jobba med spädbarn antingen på en förlossningssal eller på en BB -avdelning.
(A)	(A)
Tehän saatte myös sairaanhoitajan pätevyyden samoin kuin minä.	Också ni på samma sätt som jag får behörighet att arbeta som sjuksköterska.
(B)	(B)
Kyllä, pitää paikkansa. Luulen ainakin tällä hetkellä, että en haluaisi työskennellä missään sairaalan osastolla.	Ja, det stämmer. Jag tror åtminstone just nu att jag inte skulle vilja jobba på någon avdelning vid ett sjukhus.
(C)	(C)
Minä rakastan vastasyntyneitä vauvoja.	Jag älskar nyfödda bebisar.
Haluan hoitaa heitä ja tietysti myös synnyttäjiä synnytysosastoilla.	Jag vill sköta dem och förstås också föderskor på förlossningsavdelningar.
Olen täysin tietoinen, että minun täytyy osata tehdä kaikki sairaanhoitajan ammattiin kuuluvat työt myös.	Jag är helt medveten om att jag måste kunna utföra alla arbetsuppgifter som hör till en sjuksköterskas yrke.
Haluan myös tehdä niitä.	Jag vill till och med utföra dem.
(A)	(A)

<p>Minä olen kiinnostunut sairaiden ihmisten hoitamisesta.</p> <p>Joulun aikaan pääsen Oulun yliopistollisen sairaalan sisätautikirurgiselle vuodeosastolle töihin.</p> <p>Olen suorittanut 140 opintopistettä, joten saan työskennellä sairaanhoitajana.</p>	<p>Jag är intresserad av att vårda sjuka människor.</p> <p>Vid jultid får jag jobba på en kirurgisk och inre medicinsk bäddavdelning vid Uleåborgs universitetssjukhus.</p> <p>Jag har läst 140 p vilket betyder att jag får jobba som sjuksköterska.</p>
<p>(B)</p> <p>Mitä tehtäviä sinä osaat tehdä osastolla?</p>	<p>(B)</p> <p>Vilka arbetsuppgifter kan du utföra på avdelningen?</p>
<p>(A)</p> <p>Osaan mitata potilaalta lämmön, ottaa pulssin ja verenpaineen ja hoitaa haavoja.</p> <p>Osaan myös laittaa tipan, antaa ruiskeita, katetroida ja annostella ja jakaa suun kautta otettavia lääkkeitä.</p> <p>Me harjoitteleme aina ohjaavan sairaanhoitajan valvonnassa.</p>	<p>(A)</p> <p>Jag kan mäta kroppstemperatur, ta puls och blodtryck och lägga sår på en patient.</p> <p>Jag kan också sätta dropp, ge injektioner, katetrisera och dosera och dela ut mediciner som tas genom munnen.</p> <p>Vi tränar alltid under uppsikt av den handledande sjuksköterskan.</p>
<p>(C)</p> <p>Sairanhoitajan työn täytyy olla valtavan vastuullista ja koko ajan joutuu uusien haasteiden eteen!</p> <p>Missä sinä olet oppinut kaikki nuo tehtävät?</p>	<p>(C)</p> <p>Sjuksköterskans arbete måste vara väldigt ansvarsfullt och man inställs framför nya utmaningar hela tiden!</p> <p>Var har du lärt dig alla dessa uppgifter?</p>
<p>(A)</p> <p>Me olemme harjoitelleet sekä oppilaitoksemme simulaattoreilla että käytännön työharjoittelussa.</p> <p>Tekin opettelette kaikki nämä tehtävät, koska te myös opiskelette ensin sairaanhoitajaksi.</p>	<p>(A)</p> <p>Vi har övat både i simulatorer vid vårt läroverk och praktiserat i arbetspraktik.</p> <p>Ni också ska lära er alla dessa uppgifter, eftersom ni också studerar till en sjuksköterska först.</p>
<p>(B+C)</p> <p>Kyllä varmasti, mutta siihen menee vielä aikaa.</p> <p>Olisi tosi mielenkiintoista päästä jos harjoittelemaan alan tehtäviä.</p>	<p>(B+C)</p> <p>Ja, säkert, men det tar tid.</p> <p>Det skulle vara väldigt intressant att få börja träna uppgifter som hör till branschen.</p>
<p>(A)</p> <p>Harjoittelu on parasta mitä tiedän. Se on ainakin minun mielestäni paras tapa oppia.</p> <p>Mutta nyt minun täytyy valitettavasti lähteä.</p> <p>Mennään joskus yhdessä kahville.</p>	<p>(A)</p> <p>Träning är det bästa jag vet. Det är, enligt min mening, det bästa sättet att lära sig.</p> <p>Men nu måste jag gå, tyvärr.</p> <p>Vi ska ha en gemensam fika någon dag.</p>
<p>(B+C)</p> <p>Tehdään niin. Olipa mukava tavata.</p> <p>Hei hei. Nähdään.</p>	<p>(B+C)</p> <p>Det ska vi göra. Det var trevligt att träffas.</p> <p>Hejdå. Vi ses.</p>
<p>(A)</p> <p>Hei hei. Nähdään.</p>	<p>(A)</p> <p>Hejdå! Vi ses.</p>

Fysioterapeuttiopiskelijoita (D) ja toimintaterapeuttiopiskelijoita (E) istuu koulun ravintolassa lounaalla.	Fysioterapeutstuderter (D) och arbetsterapeutstuderter (E) sitter på skolans restaurang och äter lunch.
(D) Hei, siitä on pitkä aika viimeksi tapasimme!	(D) Hej det är länge sen vi treffades!
(E) Hei!	(E) Hej!
(D) Missä olette olleet? Emme ole tavanneet pitkään aikaan.	(D) Var har ni varit? Vi har inte träffats på länge.
(E) Me olemme olleet työharjoittelussa neljä viikkoa.	(E) Vi har varit på praktik i fyra veckor.
(D) Niinkö? Missä?	(D) Så ja? Var någonstans?
(E) Minä olin Oulun yliopistollisessa sairaalassa neurologisella osastolla.	(E) Jag praktiserade på neurologiska avdelningen vid Uleåborgs universitetssjukhus.
(D) Minäkin olen harjoitellut samalla osastolla. Silloin kun minä harjoittelin siellä, osastolla hoidettiin aivohalvauspotilaiden lisäksi myös sellaisia potilaita, joilla oli monia muita aivoverenkiertohäiriöitä. Joillakin potilailla oli MS-tauti, migreeni, epilepsia tai muita sydän- ja verisuonitauteja.	(D) Också jag har praktiserat på samma avdelning. Då jag praktiserade där vårdades utöver strokepatienter också sådana patienter som hade många andra cirkulationsstörningar i hjärnan. Några patienter hade MS-sjukdom, migrän, epilepsi eller andra hjärt- och kärlsjukdomar.
(E) Miten te fysioterapeuttiopiskelijat työskentelitte tuollaisten potilaitten kanssa, jotka ovat saaneet aivohalvauksen?	(E) På vilket sätt jobbade ni fysioterapeutstuderter med sådana patienter som har utvecklat stroke?
(D) Me harjoittelimme liikkumista. Lisäksi harjaannutimme aivohalvauspotilaiden ylä- ja alaraajoja ja pystyasennon hallintaa.	(D) Vi tränade motion. Ytterligare tränade vi övre och nedre extremiteter och upprätthållning hos strokepatienter.
(E) Me toimintaterapeuttiopiskelijat taas harjaannutimme toimintakykyä. Me harjoittelimme sellaisia toimintoja, jotka ovat potilaalle tärkeitä.	(E) Vi arbetsterapeutstuderter däremot tränade funktionsförmåga. Vi tränade sådana aktiviteter som är viktiga för patienten.

<p>Tavoitteena oli parantaa potilaan toimintaa niin, että hän selviytyy erilaisista toiminnoista samalla tavalla kuin aikaisemminkin.</p>	<p>Målet var att förbättra patientens funktion så pass mycket att han eller hon klarar att utföra aktiviteter på samma sätt som tidigare.</p>
<p>(D)</p> <p>Oletteko te harjoitelleet myös jossakin muualla?</p>	<p>(D)</p> <p>Har ni praktiserat någon annanstans?</p>
<p>(E)</p> <p>Me olemme harjoitelleet kaikenikäisten asiakkaitten kanssa niin avo- kuin laitoshoidossakin.</p> <p>Edellinen harjoittelupaikkani oli lasten kuntoutuskeskus.</p> <p>Me annoimme toimintaterapiaa muutamille lapsille myös päiväkodissa ja erityiskouluissa.</p> <p>Päiväkodissa sain tehdä yhteistyötä meidän ammattikorkeakoulusta valmistuneen sosionomin kanssa.</p>	<p>(E)</p> <p>Vi har tränat inom såväl öppenvård som institutionsvård med klienter i alla åldrar.</p> <p>Min tidigare arbetspraktikplats var rehabiliteringscenter för barn.</p> <p>Vi gav rehabilitering även på dagis och i specialskolor.</p> <p>På dagis fick jag samarbeta med en socionom som hade avlagt examen vid vår yrkeshögskola.</p>
<p>(D)</p> <p>Minun mielestä olisi mielenkiintoista ja tosi tärkeää oppia työskentelemään monialaisissa tiimeissä.</p>	<p>(D)</p> <p>Jag tycker att det skulle vara intressant och väldigt viktigt att lära sig jobba i mångprofessionella team.</p>
<p>(E)</p> <p>Olen samaa mieltä. Ehdottomasti.</p>	<p>(E)</p> <p>Jag tycker det samma. Definitivt.</p>

Suunterveydenhoidon opiskelijat antavat lapsille tietoa hampaiden harjauksesta päiväkodissa.	Munhygieniststudenter ger information om tandborstning åt barn på dagis.
<p>Hei! Me olemme suuhygienistiopiskelijoita.</p> <p>Me olemme tulleet päiväkotinne kertomaan teille suun terveydenhoidosta.</p> <p>Suun terveydenhoito tarkoittaa sitä, miten meidän pitää harjata hampaat ja kuinka monta kertaa päivässä.</p>	<p>Hej! Vi är munhygieniststudenter.</p> <p>Vi har kommit till ert dagis för att berätta om munhygien för er.</p> <p>Munhygien handlar hur vi ska borsta våra tänder och hur många gånger om dagen.</p>
<p>Me annamme teille jokaiselle oman hammasharjan ja -tahnän.</p> <p>Nyt sitten alamme harjoittelemaan hampaiden harjaamista.</p> <p>Me teemme se tällä kertaa ilman hammastahnaa.</p>	<p>Vi ger er alla en egen tandborste och tandkräm.</p> <p>Och nu börjar vi träna tandborstning.</p> <p>Vi ska göra det utan tandkräm den här gången.</p>
<p>Aloitetaan!</p> <p>Avaa suu ja aseta hammasharja hampaita vasten.</p> <p>Laita se vähän vinoon ikeniä vasten.</p> <p>Aloita ulkopinnoilta.</p> <p>Jatka sitten sisäpinnoilta.</p> <p>Liikuta harjaa edestakaisin sivusuunnassa.</p> <p>Harjaa oikein hellästi ja yksi hammas kerrallaan.</p> <p>Pidä harja pystyasennossa silloin kun harjaat etuhampaiden sisäpinnat.</p> <p>Ole myös tarkkana, että harjaat takimmaiseta hampaat myös.</p>	<p>Vi ska börja!</p> <p>Öppna munnen och placera tandborsten mot tänderna.</p> <p>Vinkla den litet snett mot tandköttet.</p> <p>Börja med yttersidorna.</p> <p>Fortsätt därefter med innersidorna.</p> <p>För borsten fram och tillbaka i sidled.</p> <p>Gör det med mycket mjuka rörelser och tand för tand.</p> <p>Håll borsten upprätt då du borstar insidan av framtänderna.</p> <p>Se till att du borstar bakom de bakersta tänderna också.</p>
<p>Jatka sitten purupintoihin.</p> <p>Siellä myös bakteerit viihtyvät!</p>	<p>Fortsätt sedan till tuggytorna.</p> <p>De är där bakterier också trivs!</p>
<p>Jos haluat, voit harjata lopuksi myös kielen.</p> <p>Sillä tavalla saat pois ruuantähteet ja oikein raikkaan suun.</p>	<p>Om du vill kan du borsta tungan till sist.</p> <p>På så sätt avlägsnar du matrester och får en jätte fräsch mun.</p>
<p>Kuka tietää, montako kertaa päivässä hampaat pitää pestä?</p>	<p>Är det någon som vet hur många gånger om dagen vi ska borsta tänderna?</p>
<p>Kaksi kertaa.</p>	<p>Två gånger.</p>
<p>Aivan. Ja milloin?</p>	<p>Stämmer. Och när?</p>
<p>Aamulla ja illalla.</p>	<p>På morgonen och kvällen.</p>
<p>Kyllä, pitää paikkansa. Tiedättekö, kuinka kauan hampaita tulee harjata?</p>	<p>Ja, stämmer. Vet ni hur länge man skall borsta tänderna?</p>
<p>Ei. Mutta minä ainakin harjaan niin kauan, että ne ovat puhtaat.</p>	<p>Det vet vi inte. Men åtminstone jag borstar så länge att de blir rena.</p>
<p>Se on tärkeintä, että hampaista tulee puhtaat.</p>	<p>Det är viktigast att tänderna blir rena.</p>

Kaksi minuuttia riittää.	Två minuter räcker.
Harjaatteko te aamulla ennen aamiaista vai aamiaisen jälkeen?	Borstar ni tänderna före eller efter frukost?
Sen jälkeen kun olen syönyt.	Jag borstar tänderna sedan jag har ätit.
Hampaat olisi hyvä harjata ennen aamiaista.	Det skulle vara bra att borsta tänderna före frukosten.
Miksi?	Varför?
Jos aamiaisella syöt esimerkiksi hedelmiä tai juot mehua ja harjaat heti sen jälkeen hampaasi, se ei ole hyväksi niille.	Äter du frukt eller dricker juice till frukosten och sedan direkt borstar tänderna är det inte bra för tänderna.
Mehussa ja hedelmissä on happoja.	Juice och frukter innehåller syror.
Nämä hapot aiheuttavat happohyökkäyksen ja vahingoittavat kiillettä, jos harjaat hampaat heti aamiaisen jälkeen.	Dessa syror förorsakar syraangrepp och förstör tandemaljen om du borstar tänderna direkt efter frukosten.
Minä harjaan aina hampaat ennen kuin lähdän päiväkotiin.	Jag borstar alltid tänderna innan jag går på dagis.
Se on hyvä, mutta harjaa vasta puoli tuntia sen jälkeen kun olet syönyt.	Det är bra, men du ska borsta tänderna först en halv timme efter du har ätit.
Happohyökkäys kestää puolituntia ruokailun jälkeen.	Syraangreppet pågår i en halvtimme efter man ha ätit.
Puolessa tunnissa hammaskiilteellä on ollut aikaa tulla taas kovaksi.	Inom en halv timme har tandemaljen haft tid att bli hård igen.
Päiväkodissa me otetaan ksylitolitabletti aina ruuan jälkeen.	På dagis tar vi alltid en xylitoltablett efter maten.
Hienoa! Nyt te kaikki osaatte harjata hampaanne oikein.	Fint! Nu kan ni alla borsta tänderna på rätt sätt.
Me kiitämme teitä kaikkia.	Vi vill tacka er alla.
Annamme teille aivan oman hammastahnan ja hammasharjan.	Vi ger er en egen tandkräm och borste.
Kiitos.	Tack.
Pitäkää hyvä huoli hampaistanne! Hei hei.	Ta bra hand om tänderna. Hejdå!
Hei hei.	Hejdå.

Röntgenissä	På röntgen
<p>Minulla on ollut pitkäaikainen yskä.</p> <p>Eilen kävin lääkärin vastaanotolla.</p> <p>Sain lähetteen sekä röntgeniin että laboratorikokeisiin.</p> <p>Minulta kuvattiin keuhkot ja poskiontelot.</p> <p>Sen jälkeen minun piti mennä laboratorioon verikokeisiin.</p> <p>Ensin menin röntgeniin.</p> <p>Minun piti odottaa melko kauan ennen kuin minut kutsuttiin sisään.</p> <p>Heti sen jälkeen sain mennä pukuhuoneeseen.</p> <p>Röntgenhoitaja pyysi minua riisumaan ylävartalon paljaaksi.</p> <p>Lisäksi minun piti ottaa pois kaulakoru, korvakorut ja kello.</p> <p>Heti kun olin riisunut ylävartalon paljaaksi, sain mennä kuvaushuoneeseen.</p> <p>Ensiksi minulle laitettiin lyijysuoja, jotta en altistuisi säteilylle.</p> <p>Sitten minun piti mennä seisomaan laitteen eteen.</p> <p>Minun piti vetää keuhkot täyteen ilmaa ja pidättää hengitystä</p>	<p>Jag har haft en långvarig hosta.</p> <p>Igår var jag på besök hos läkare.</p> <p>Jag fick en remiss till både röntgen och laboratorieprover.</p> <p>Mina lungor och käkhålor undersöktes med röntgen.</p> <p>Därefter måste jag gå till laboratoriet för att lämna blodprov.</p> <p>Först gick jag på röntgen.</p> <p>Jag måste vänta ganska länge innan jag blev inkallad.</p> <p>Strax därefter fick jag gå till klädrummet.</p> <p>Röntgenskötaren bad mig ta av mig helt på överkroppen.</p> <p>Ytterligare måste jag ta av halssmycket, örhänget och klockan.</p> <p>Omedelbart när jag hade tagit av kläderna på överkroppen fick jag gå in i röntgenrummet.</p> <p>Först täcktes jag med ett bly förkläde för att undvika exponering för röntgenstrålning.</p> <p>Sedan måste jag gå fram till röntgenapparaten och stå framför den.</p> <p>Jag måste andas in djupt och hålla andan.</p>
<p>Sitten kun röntgenhoitaja oli tullut kuvaushuoneeseen, sain taas hengittää ulos.</p> <p>Minun täytyi kääntyä sivuttain, nostaa kädet ylös ja ottaa kiinni köydestä, joka riippui katosta.</p> <p>Taas minun piti vetää keuhkot täyteen ilmaa ja olla sitten hengittämättä. Vasta kun kuva oli otettu, sain hengittää ulos.</p>	<p>Sedan röntgenskötaren hade kommit in i röntgenrummet fick jag andas ut igen.</p> <p>Jag måste vända mig till min sida, höja armarna över huvudet och gripa tag i ett rep som hängde från taket.</p> <p>Åter måste jag andas in djupt och hålla andan. Först då jag hade blivit röntgad fick jag lov att andas ut.</p>
<p>Toinen röntgentutkimus oli sinusröntgen.</p> <p>Minun piti istua tuolilla röntgenlaitteen edessä suu auki.</p> <p>Otsan piti olla kiinni levyssä, jonka sisällä on kasetti.</p> <p>Taaskin minun piti olla hengittämättä kunnes kuvaus oli ohi.</p> <p>Röntgenhoitaja tarkasti kuvien laadun.</p>	<p>En annan röntgenundersökning var en sinus röntgen.</p> <p>Jag måste sitta på en stol framför röntgenapparaten och gapa.</p> <p>Pannan måste vara placerad på en röntgen tabell som innehåller en x-ray film.</p> <p>Åter igen var jag tvungen att vara utan att andas in och ut tills röntgenundersökningen var färdig.</p> <p>Röntgenskötaren granskade kvaliteten på bilderna.</p> <p>Den var bra och jag fick gå till laboratorieundersökningar med det samma.</p>

<p>Se oli hyvä ja pääsin lähtemään laboratoriokokeisiin saman tien.</p> <p>Ennen kuin lähdin, minun oli pakko kysyä, näkyikö kuvissa mitään poikkeavaa.</p> <p>Röntgenhoitaja sanoi, että lähetävä lääkäri antaa minulle tietoa, mitä röntgentutkimuksessa tulee esille.</p> <p>Minun pitää varata soittoaika lääkärille.</p> <p>Varasin puhelinajan välittömästi ajanvarauksesta.</p> <p>Sitten kiiruhdin laboratorioon.</p> <p>Kun olin matkalla laboratorioon, mietin yskääni.</p>	<p>Innan jag gick var jag tvungen att fråga om man kunde se något avvikande på bilderna.</p> <p>Röntgenskötaren sade att den remitterande läkaren ska ge mig besked om vad röntgenundersökningen visar.</p> <p>Jag måste boka en telefontid med läkaren.</p> <p>Jag bokade telefontid omedelbart via tidsbokning.</p> <p>Sedan skyndade jag mig till laboratoriet.</p> <p>Då jag var på väg till laboratorium tänkte jag på min hosta.</p>
<p>Viime kesänä minulla oli atelektaasi eli luhistuma toisessa keuhkossa.</p> <p>Nyt toivoin, että keuhkoni on täysin kunnossa.</p>	<p>I somras hade jag atelektas eller lungkollaps i ena lungan.</p> <p>Nu hoppas jag att allt är helt okej i lungan.</p>

Laboratoriossa	Vid laboratoriet
Tulin laboratorioon, otin vuoronumeron ja istuuduin tuolille odottamaan vuoroani.	Jag kom till laboratoriet, tog en nummerlapp och satte mig på en stol tills mitt nummer kom upp på tablån.
Melko pian laboratorionhoitaja kutsui minut sisään.	Inom kort blev jag inkallad av en laboratorieskötare.
Hän pyysi minut istuutumaan näytteenottotuoliin.	Hon bad mig sätta mig i en provtagningsstol.
Ennen kuin hän alkoi ottaa näytteitä, hän kysyi henkilötunnukseni.	Innan hon började ta prover frågade hon min personnummer.
Sitten hän pyysi minua käärimään vasemman käden hihan ylös.	Sedan bad hon att jag ska kavla upp vänstra ärmen.
Samaan aikaan kuin käärin hihan ylös, hän liimasi tarralaput näyteputkiin.	Medan jag kavlade upp ärmen klistrade hon självhäftande etikett på provrör.
Sitten hän laittoi staasin vasemman käsivarteni ympärille, puhdisti näytteenottokohdan ja työnsi neulan suoneen.	Sedan satte hon ett stasband runt den vänstra överarmen, tvättade området där provet ska tas med spritservett och förde en nål in i venen.
Verta otettiin kahteen näyteputkeen.	Blod sögs in i två provtagningsrör.
Kun näytteenotto oli valmis, hän laittoi pumpulitupon ja sen päälle laastarin näytteenottoaikan päälle.	När hon blev färdig med blodprovstagningen satte hon en bomullstuss med plåster över stället där hon hade stuckit.
Miten taitava laboratorionhoitaja, ajattelin itsekseni.	Vilken skicklig laboratorieskötare tänkte jag för mig själv.
Mustelmaa ei tullut pistoskohtaan.	Inget blåmärke uppkom runt sticket.
Sekä röntgenissä että laboratoriossa oli opiskelijaharjoittelijoita.	Både på röntgen och på laboratoriet fanns studenter som utförde sin arbetspraktik.
He seurasivat, kun röntgenhoitaja ja laboratorionhoitaja työskentelivät.	De observerade på vilket sätt röntgenskötaren och laboratorieskötaren arbetade.
Laboratorionhoitaja kertoi minulle, että voin saada vastaukset viikon kuluttua.	Laboratorieskötare berättade för mig att jag ska få reda på mina blodprovsresultat om en vecka.
Lääkäriini kertoo minulle tulokset puhelimitse.	Min läkare ska berätta om resultaten för mig via telefon.

Päiväkodissa Lastentarhanopettaja (A) ja lapsen äiti (B)keskustelevat.	På dagis Barnträdgårdslärare (A) och mamma(B) till ett barn diskuterar.
<p>(A)</p> <p>Huomenta. Tervetuloa tutustumaan päiväkotiiimme. Minä toimin täällä lastentarhanopettajana.</p>	<p>(A)</p> <p>God morgon. Välkommen att bekanta er med vårt dagis. Jag jobbar som barnträdgårdslärare här.</p>
<p>(B)</p> <p>Huomenta. Meidän tyttäreemme ei ole aikaisemmin ollut päiväkodissa. Me, mieheni ja minä, olimme hoitovapaalla vuorotellen kunnes tyttäreemme täytti kolme vuotta. Nyt hän kaippaa leikkikavereita.</p>	<p>(B)</p> <p>God morgon. Vår dotter har inte tidigare varit på dagis. Vi, min man och jag, var turvis vårdlediga tills dottern fyllde tre år. Nu längtar hon efter lekkompisar.</p>
<p>(A)</p> <p>Ymmärrän. Meillä täällä päiväkodissa onkin paljon leikkikavereita.</p>	<p>(A)</p> <p>Det förstår jag. Vi har ju många lekkompisar här på dagiset.</p>
<p>(B)</p> <p>Kuinka suuret lapsiryhmät teillä on?</p>	<p>(B)</p> <p>Hur stora barngrupper har ni?</p>
<p>(A)</p> <p>Tässä ryhmässä on kymmenen lasta. Päiväkotimme on pieni ja kodikas. Meillä lapsi on keskiössä. Haluamme oppia tuntemaan lapsen hyvin ja tukemaan hänen kasvuaan ja kehitystään.</p>	<p>(A)</p> <p>I den här gruppen har vi tio barn. Vårt dagis är litet och hemtrevligt. Hos oss är det barn som vi focuserar på. Vi vill lära oss känna barnet väl och stöda dess uppväxt och utveckling.</p>
<p>(B)</p> <p>Onko teillä jokin tietty päiväohjelma?</p>	<p>(B)</p> <p>Har ni något speciellt dagsprogram?</p>
<p>(A)</p> <p>Kyllä meillä on. Päiväkotiaukeaa kello 6 aamulla. Heti kun lapset tulevat päiväkotiin, he voivat syödä aamiaista. Sen jälkeen meillä on ohjattua toimintaa joko sisällä tai ulkona aina lounaaseen saakka.</p>	<p>(A)</p> <p>Ja, det har vi. Dagiset öppnar klockan 6 på morgonen. Omedelbart när barn kommer till dagiset kan de äta frukost. Därefter har vi planerad verksamhet antingen inom - eller utomhus fram till lunch.</p>
<p>(B)</p> <p>Onhan teillä muuten erikoisruokavalioita? Meidän tyttärellämme on maitoproteiini-allergia. Hän on allerginen maidossa oleville proteiineille.</p>	<p>(B)</p> <p>Jag undrar om ni har specialkost på ert dagis? Vår dotter har mjölkproteinallergi. Hon är allergisk mot proteinerna i mjölk.</p>

Hän ei tämän vuoksi voi juoda maitoa tai syödä muitakaan maitotuotteita.	Det är därför hon inte kan dricka mjölk eller äta andra mjölkprodukter.
Ne tulee korvata soijalla.	De skall ersättas med soja.
(A) Pystymme järjestämään maidottoman ruokavalion, mutta me tarvitsemme lääkärintodistuksen.	(A) Vi kan ordna mjölkfri kost, men vi behöver läkarintyg.
(B) Se sopii oikein hyvin. Toimitan lääkärintodistuksen teille.	(B) Ja, det passar bra. Jag ska lämna in intyget av vår läkare.
(A) Lounaan jälkeen pikku lapset nukkuvat päiväunet, mutta isommat lepäävät. Levätessään he saavat kuunnella satukasetteja. Lepotauon jälkeen me tarjoamme lapsille kunnollisen välipalan. Sen jälkeen on ohjattua toimintaa ulkona tai sisällä. Lapset saavat mielellään leikkiä myös vapaasti.	(A) Efter lunchen sover småbarn men större barn vilar. Medan de vilar får de lyssna på sagoband. Efter vilostunden bjuder vi barnen på ett rejält mellanmål. Därefter har vi planerat verksamhet antingen utom- eller inomhus. Barn får gärna leka också fritt.
(B) Onko teillä tiettyjä teemapäiviä esimerkiksi eri vuodenaikoina?	(B) Har ni vissa temadagar exempelvis under olika årstider?
(A) Kyllä meillä. Aikataulumme on sekä päiväkodin ilmoitustaululla että koti-sivuillamme. Siellä on myös toiminta-ajatuksemme ja arvopohjamme. Niistä olemmekin keskustelleet aikaisemmin tavatessamme.	(A) Ja, de har vi. Schemat finns både på daghemmets anslagstavla och på vår hemsida. Där finns också vår verksamhetsidé och våra värdegrund. De har vi diskuterat tidigare då vi träffades.
(B) Voimmeko tulla tyttäremme kanssa vierailulle ennen kuin hän aloittaa päivähoiton täällä?	(B) Kan vi komma på besök med vår dotter innan hon börjar dagvård här?
(A) Kyllä, mielellään. Sopiiko ensi viikon tiistaina kello 14?	(A) Ja, gärna. Passar det på tisdag klockan 14 nästa vecka?
(B) Sopii oikein hyvin, kiitos. Nähdään silloin.	(B) Det passar väldigt bra, tack. Vi ses då.
(A) Tehdään niin. Hei hei.	(A) Det passar väldigt bra, tack.

(B) Hei hei.	(B) Hejdå.
------------------------	----------------------

Työharjoittelu optikkoliikkeessä	Arbetspraktik i en optikerbutik
Miesopiskelija (A) on ollut optikkoliikkeessä työharjoittelussa neljä viikkoa. Eräänä päivänä tulee asiakas (B), joka on hänen lukioaikainen koulukaverinsa.	En manlig student (A) har praktiserat i en optikerbutik i fyra veckor. En dag på eftermiddagen kommer en kund (B) som är hans skolkompis från gymnasiet.
(A) Miten voin palvella sinua?	(A) Hur kan jag hjälpa dig?
(B) Terve. Mikä yllätys! Mitä sinä täällä teet?	(B) Tjänare. Vilken överraskning! Vad gör du här?
(A) Terve. Minä olen täällä työharjoittelussa. Opiskelen optikoksi. Olen opiskellut jo 2½ vuotta.	(A) Tjänare. Jag praktiserar här. Jag studerar till optiker. Jag har studerat redan i 2½ år.
(B) Missä sinä opiskelet?	(B) Var studerar du?
(A) Opiskelen Oulun ammattikorkeakoulussa. Vain Oulussa ja Helsingissä voi opiskella optikoksi.	(A) Jag studerar vid Uleåborgs yrkeshögskola. Det är bara i Helsingfors och Uleåborg där man studera till optiker.
(B) Sitäpä en tiennytkään. Minäkin olen hakenut opiskelupaikkaa Oulun ammattikorkeakoulusta.	(B) Det visste jag inte. Också jag har ansökt om en studieplats på Uleåborgs yrkeshögskola.
(A) Niinkö? Mihin koulutukseen olet hakenut?	(A) Säg du det? Vilken utbildning har du gjort ansökan till?
(B) Ensihoitoon. Kun olin varusmiespalveluksessa, olin lääkintämies ja kiinnostuin alasta.	(B) Akutvård. Då jag tjänstgjorde min värnplikt var jag sjukvårdsman och blev intresserad av branschen.
(A) Toivottaan, että saat opiskelupaikan.	(A) Hoppas att du får en studieplats.
(B)	(B)

<p>Niin minäkin toivon.</p> <p>Ensihoito on äärimmäisen tärkeää.</p> <p>Ja ensihoitajia tarvitaan aina.</p> <p>Mutta kuulehan, minä tulen näöntarkastukseen.</p>	<p>Det hoppas också jag.</p> <p>Akutvård är ytterst viktigt.</p> <p>Och akutsjuksköterskor behövs alltid.</p> <p>Men hör du, jag kom till synundersökning.</p>
<p>(A)</p> <p>Valitettavasti meillä ei ole vapaita aikoja juuri nyt.</p> <p>Voitko sinä tulla huomenna klo 10?</p>	<p>(A)</p> <p>Tyvärr har vi inga lediga tider just nu.</p> <p>Kan du komma i morgon klockan 10?</p>
<p>(B)</p> <p>Se sopii erittäin hyvin.</p> <p>Minä haluaisin katsella vähän kehyksiä.</p>	<p>(B)</p> <p>Det passar utmärkt bra.</p> <p>Jag skulle vilja titta på bågar lite grann.</p>
<p>(A)</p> <p>Ole hyvä. Tarvitsetko apua?</p>	<p>(A)</p> <p>Var så god. Behöver du hjälp?</p>
<p>(B)</p> <p>Kyllä vain.</p> <p>Nämä kehykset ovat hyvännäköiset.</p> <p>Kokeilin niitä, mutta ne eivät istu hyvin toisen korvan takana.</p>	<p>(B)</p> <p>Ja visst.</p> <p>Den här bågen ser bra ut.</p> <p>Jag provade ut den men den sitter inte bra bakom ena örat.</p>
<p>(A)</p> <p>Kehyksiä voi kyllä säätää.</p> <p>Silloin kun silmälasit noudetaan, me säädämme ne niin, että ne istuvat hyvin korvien takana ja nenän päällä.</p> <p>Säädämme kehykset sellaiseen kulmaan, että lasit istuvat mukavasti.</p>	<p>(A)</p> <p>Bågen kan ju justeras.</p> <p>När glasögonen hämtas justerar vi dem på så sätt att de sitter bra bakom öronen och över näsan.</p> <p>Vi vinklar bågen så att glasögonen sitter bekvämt.</p>
<p>(B)</p> <p>Niin yksi asia, olen allerginen nikkelle.</p> <p>Onko teillä nikkeliittömiä kehyksiä?</p>	<p>(B)</p> <p>Och en sak till. Jag är allergisk mot nickel.</p> <p>Har ni nickelfria bågar?</p>
<p>(A)</p> <p>Totta kai. Täällä on titaanikehyksiä.</p> <p>Katsopa niitä. Oikealla on miesten kehyksiä.</p>	<p>(A)</p> <p>Visst har vi. Här har vi titanbågar.</p> <p>Titta på dem. Till höger har vi herrbågar.</p>
<p>(B)</p> <p>Hyvä.</p> <p>Jos joudun hankkimaan silmälasit, voinko saada alennusta niistä?</p>	<p>(B)</p> <p>Det är bra.</p> <p>Om jag måste skaffa glasögon kan jag få rabatt på dem?</p>
<p>(A)</p> <p>Valitettavasti me emme voi antaa alennusta silmälasiostosta, mutta voit maksaa ne erissä.</p>	<p>(A)</p> <p>Tyvärr kan vi inte ge rabatt vid glasögonköp men du kan dela upp betalningen.</p>

Siitä ei tule ylimääräisiä kustannuksia.	Det blir inte extra kostnader.
(B)	(B)
Minun pitää ajatella asiaa. Nähdään huomenna.	Jag måste tänka på saken. Vi ses i morgon.
(A)	(A)
Nähdään huomenna. Tervetuloa!	Vi ses i morgon. Välkommen!
(B)	(B)
Kiitos.	Tack.

11 Kielioppitermejä

Sanaluokat

Substantiivit ovat esineiden, asioiden tai yksilöiden nimiä.

Adjektiivit ilmaisevat asian tai esineen laatua. Ne vastaavat kysymykseen millainen jokin on.

Pronominit ovat asemanosanoja. Niitä käytetään substantiivin ja adjektiivin asemasta.

Numeraalit ilmaisevat lukua ja määrää. Ne jaetaan peruslukuihin ja järjestyslukuihin.

Verbit ovat teosanoja. Ne ilmaisevat tekemistä, tapahtumista ja olemista.

Partikkelit ovat apusanoja, jotka eivät kuulu muihin sanaluokkiin. Partikkeleita ovat alistus- ja rinnastuskonjunktiot sekä prepositiot.

Lausetaso

Subjekti on lauseen pääjäsen predikaatin ohella. Subjekti ilmaisee tekijän. Lause rakentuu subjektin ja predikaatin ympärille. Sanaluokista substantiivi, adjektiivi, pronomini tai numeraali voi olla lauseen subjektina. Subjekti saadaan selville kysymällä *”kuka tekee?”*, *”mikä tekee?”*, *”ketkä tekevät?”*, *”mitkä tekevät?”*, *”kuka on?”* tai *”mikä on?”*.

Predikaatti on lauseen ydin, johon muut lauseenjäsenet liittyvät. Lauseessa on vain yksi predikaatti. Sanaluokista ainoastaan verbi voi olla lauseen predikaattina. Predikaatti saadaan selville kysymällä *”mitä tekee?”*

Objekti on lauseen lisäjäsen. Se ilmoittaa predikaattiverbin tekemisen kohteen. Sanaluokista substantiivi, adjektiivi, pronomini tai numeraali voi olla lauseen objektina.

Predikatiivi on lauseen lisäjäsen, joka liittyy olla - tai tulla joksikin - verbeihin. Predikatiivi kertoo mikä tai millainen subjekti on. Sanaluokista substantiivi, adjektiivi, pronomini tai numeraali voi olla lauseen predikatiivina.

Tavan adverbiaali kuvaa tapaa, miten jotakin tehdään. Se vastaa kysymykseen *”miten?”* tai *”millä tavoin?”*

Paikan adverbiaali ilmaisee paikan, missä jotakin tehdään.

Ajan adverbiaali ilmaisee, milloin jotakin tehdään.

Adjektiiviattribuutti on substantiivin edessä oleva adjektiivi. Se kuvaa, millainen substantiivi on.

Elitgruppen - Ammattikorkeakoulujen ruotsin opettajien täydennyskoulutushanke 2012 - 2014

Ensiapua! Ruotsin kielioppi harjoituksineen sosiaali- ja terveysalalle toteuttiin osana Elitgruppen Ammattikorkeakoulujen ruotsin opettajien täydennyskoulutushanketta, joka toteutettiin lukuvuosina 2012 - 2013 ja 2013 - 2014.

Hankkeen tavoitteena oli kehittää keinoja erityisesti opiskelijoiden ohjaukseen: millä ohjauksen keinoilla voidaan edistää opiskelijoiden motivaatiota ja parantaa heidän oppimistuloksiaan ruotsin kielessä.

Hanke oli Svenska Kulturfondenin osaksi rahoittama. Hankkeen hallinnoinnista vastasi Okka-säätiö.

